

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΟ-ΜΟΛΔΑΒΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2012

Κιέβο, Ιούλιος 2013

Χάρτης Μολδαβίας

Περιεχόμενα

A.	Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ	4
1.	Επιδόσεις εθνικής οικονομίας.....	4
1.1.	Αγροτική παραγωγή	5
1.2.	Βιομηχανική παραγωγή.....	7
1.3.	Κατασκευές.....	8
1.4.	Εμπόριο - Υπηρεσίες.....	8
2.	Δημόσια οικονομικά.....	8
3.	Πληθωρισμός - Νομισματική πολιτική.....	9
4.	Συναλλαγματική ισοτιμία - Επιτόκια	11
5.	Ισοζύγιο πληρωμών	11
6.	Ανεργία - Μισθοί	12
7.	Εξωτερικό εμπόριο.....	13
7.1.	Μολδαβικές εξαγωγές.....	15
7.2.	Μολδαβικές εισαγωγές.....	17
8.	Ξένες άμεσες επενδύσεις.....	18
B.	ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ.....	19
1.	Διμερές συμβατικό πλαίσιο - Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας.....	19
2.	Διμερές εμπόριο αγαθών.....	20
2.1.	Ελληνικές εξαγωγές αγαθών	21
2.2.	Ελληνικές εισαγωγές αγαθών.....	23
3.	Διμερές εμπόριο υπηρεσιών	25
4.	Ελληνική επενδυτική παρουσία.....	26
5.	Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς / επενδυτές.....	26
6.	Συμπεράσματα	28

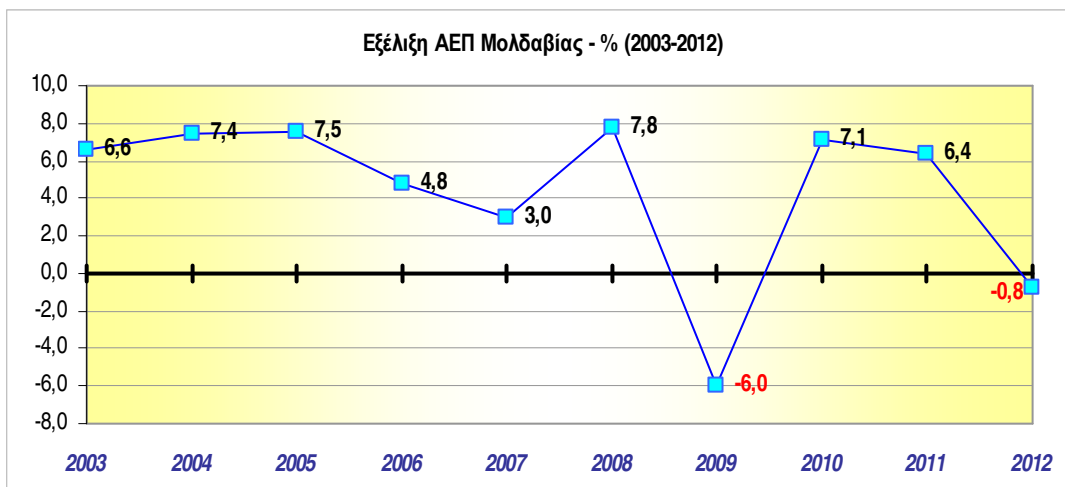
A. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

1. Επιδόσεις εθνικής οικονομίας

Η οικονομία της Μολδαβίας έως το 2008 βρισκόταν σε τροχιά υψηλής ανάπτυξης, υποστηριζόμενη από τη ζωνή εσωτερική ζήτηση – η οποία εχρηματοδοτείτο από την αύξηση των εμβασμάτων από το εξωτερικό, πιστώσεις και ξένες επενδύσεις – με παράλληλες όμως συνέπειες, όπως σημαντικό έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και πληθωριστικές πιέσεις.

Το 2009, η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι σημαντικές μειώσεις στις εξαγωγές, τα εισερχόμενα εμβάσματα και τις ξένες άμεσες επενδύσεις που ακολούθησαν, σε συνδυασμό με τις δυσλειτουργίες της οικονομίας της Μολδαβίας, έφεραν τη χώρα σε ύφεση (-6% του ΑΕΠ), με αποτέλεσμα την ελάττωση της εσωτερικής ζήτησης.

Το 2010, με την παγκόσμια οικονομία να σταθεροποιείται μετά την κρίση, η βιομηχανική παραγωγή και οι εξαγωγές της Μολδαβίας επανήλθαν σχεδόν στα επίπεδα του 2008 υποστηρίζοντας μια εντοπωσιακή επαναφορά του ΑΕΠ, με την ταχεία ανάπτυξη να συνεχίζεται και το 2011, με κινητήριες δυνάμεις την ιδιωτική κατανάλωση, τις επενδύσεις και τις εξαγωγές και την υποστήριξη από τα εμβάσματα από το εξωτερικό και τις αυξημένες πιστώσεις.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής / Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

Το 2012, η ξηρασία που έπληξε τη Μολδαβία, και επηρέασε ιδιαίτερος τον αγροτικό τομέα, ταυτόχρονα με την κρίση δημοσίου χρέους που συνέχισε να εξελίσσεται στην Ευρωζώνη – και ήταν ο σημαίνων παράγων για τον περιορισμό της εξωτερικής ζήτησης – ανέτρεψαν όλες τις προβλέψεις για τη μολδαβική οικονομία, την οποία οδήγησαν σε ύφεση (-0,8%) προκαλώντας στασιμότητα στο εμπόριο, τη βιομηχανική παραγωγή, την εσωτερική ζήτηση και τα εμβάσματα.

Συγκεκριμένα, η μολδαβική οικονομία μετά τη σχεδόν αμελητέα ανάπτυξη που σημείωσε κατά το πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο (1% και 0,6% αντίστοιχα) εισήλθε σε ύφεση, κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους, όταν το ΑΕΠ περιορίστηκε κατά -1,7% σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2011, η οποία συνεχίστηκε και το τέταρτο τρίμηνο με -2,5%. Το ακαθάριστο

εγχώριο προϊόν ανήλθε, το 2012, σε τρέχουσες τιμές, σε MDL 87,847 δισ. (περίπου €5,631 δισ.).

Ενδεικτικό, δε, της ταχείας μεταβολής της κατάστασης ήταν ότι, παρά το γεγονός ότι η επιβράδυνση της μολδαβικής οικονομίας ήταν αναμενόμενη από τους διεθνείς οργανισμούς, κανείς δεν είχε προβλέψει τη σοβαρότητά της, με το Δ.Ν.Τ. να αναθεωρεί το Νοέμβριο τις προβλέψεις του για την αύξηση του ΑΕΠ από 3% σε 0,3%.

Όσον αφορά στη μελλοντική πορεία της οικονομίας, σύμφωνα με επίσημες προβλέψεις που έγιναν στο πλαίσιο της κατάθεσης του Προϋπολογισμού, ο στόχος για το 2013 ήταν να επιτευχθεί ανάπτυξη 5% και πληθωρισμός επίσης 5% και να διατηρηθεί χαμηλό το δημοσιονομικό έλλειμμα (1% του ΑΕΠ).

Σε μεταγενέστερες αναλύσεις του Υπουργείου Οικονομικών, όμως, το ΑΕΠ της Μολδαβίας προβλέπεται να αυξηθεί κατά 3,5% το 2013, και αυτό κυρίως λόγω της επανέναρξης των δραστηριοτήτων στην αγροτική παραγωγή, δηλαδή λόγω της χαμηλής προηγούμενης βάσης. Παρά ταύτα, οι αγροτικές δραστηριότητες δεν προβλέπεται να επανέλθουν πλήρως εντός του 2013, αλλά επαρκώς για να συνεισφέρουν θετική μεταβολή κατά 1,6% στο ΑΕΠ της χώρας. Εξάλλου, το Υπουργείο Οικονομικών αναμένει για το 2013 αύξηση κατά 2,5% στη βιομηχανική παραγωγή, 7,5% στις εξαγωγές και 6% στις εισαγωγές.

Όσον αφορά στις αξιολογήσεις των διεθνών οργανισμών για την αγορά της χώρας, σημειώνεται ότι το 2012, η Μολδαβία έχασε δύο θέσεις και έπεσε στην 83^η θέση, σε σύνολο 185 οικονομιών, στην κατάταξη Doing Business 2013, η οποία συντάσσεται σε ετήσια βάση από την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης (International Finance Corporation / IFC). Η Μολδαβία ήταν στη 16^η θέση στην καταχώρηση ακίνητης περιουσίας, στην 26^η στην επιβολή ισχύος των συμβολαίων και στην 40^η στη λήψη πιστώσεων. Οι χειρότερες επιδόσεις της Μολδαβίας σημειώθηκαν στις κατασκευαστικές άδειες (168^η θέση), στην ηλεκτροδότηση (161^η θέση) και στο διεθνές εμπόριο (142^η θέση).

Επίσης, σύμφωνα με τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας του Ιδρύματος Heritage και της Wall Street Journal, η Μολδαβία βρίσκεται στην 115^η θέση της κατάταξης μεταξύ 177 χωρών (39^η μεταξύ 43 ευρωπαϊκών χωρών). Σύμφωνα με την έκθεση, η μετάβαση της χώρας σε μια πιο σταθερή οικονομία της αγοράς παραμένει εύθραυστη, με τον δημόσιο τομέα να συνεχίζει, παρά ορισμένες ιδιωτικοποιήσεις, να παίζει κυρίαρχο ρόλο στην οικονομία και τα δικαστήρια να παραμένουν ευάλωτα στις πολιτικές επιρροές και τη διαφθορά.

Σοβαρό ρόλο πάντως στην περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη της χώρας θα παίξει και η υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης Ε.Ε. και Μολδαβίας, η οποία περιλαμβάνει και τη Σφαιρική και σε Βάθος Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών (DCFTA). Ήδη, κατά τη σύνταξη της παρούσας, οι σχετικές διαπραγματεύσεις είχαν ολοκληρωθεί.

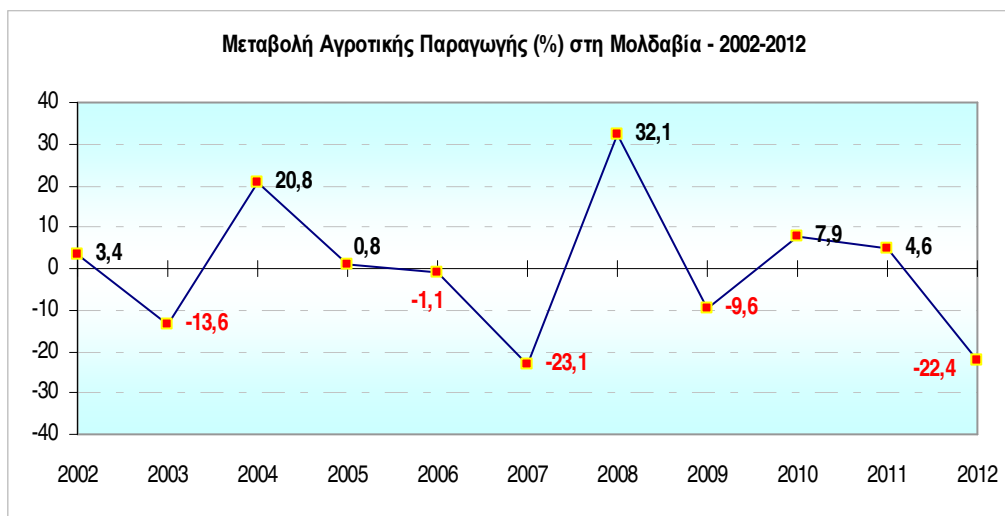
1.1. Αγροτική παραγωγή

Η αγροτική παραγωγή και, δη, η γεωργία αποτελεί έναν εκ των σημαντικότερων τομέων για τη μολδαβική οικονομία και ανάπτυξη. Η σημασία της είναι άλλωστε εμφανής και στις εξαγωγές της χώρας. Πρόκειται όμως για έναν τομέα ο οποίος είναι εξαιρετικά ευάλωτος σε αστάθμητους παράγοντες, όπως οι μετεωρολογικές συνθήκες αλλά και οι μεταβολές στις εξωτερικές αγορές, όπως οι τιμές των καυσίμων και οι διεθνείς τιμές των αγροτροφίμων.

Δυστυχώς, για την μολδαβική αγροτική παραγωγή, οι ξηρασίες έχουν καταστεί ένα σχετικά σύννηθες φυσικό φαινόμενο και αποτελούν πλέον ένα χρόνια πρόβλημα, το οποίο, κάθε

5-7 έτη, εμφανίζεται σε σοβαρή μορφή. Το 2012, η Μολδαβία έπεσε θύμα μιας έντονης ξηρασίας, η οποία οδήγησε σε μείζονα μείωση της αγροτικής παραγωγής και συνέβαλε τα μέγιστα στην επιβράδυνση της οικονομίας.

Συγκεκριμένα, η συνολική αγροτική παραγωγή των αγροτικών επιχειρήσεων, των αγροκτημάτων και των αγροτικών νοικοκυριών για το 2012, μειώθηκε κατά -22,4% από το 2011 και η συμμετοχή της στο ΑΕΠ μειώθηκε σε 10,9% από 12,3% το 2011. Ο καθοριστικός παράγοντας της μείωσης της αγροτικής παραγωγής ήταν, φυσικά, η γεωργική παραγωγή, η οποία μειώθηκε κατά -32,6%, ενώ η ζωική παραγωγή μειώθηκε κατά μόλις -1,1%.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Ειδικότερα, οι μειώσεις στην παραγωγή σιτηρών και οσπριοειδών κατά -51,1%, στις πατάτες κατά -48,1%, στα λαχανικά κατά -36,7%, στους ηλιανθούς κατά -30,9% και τα σταφύλια κατά -15,3%, είχαν τη σημαντικότερη αρνητική επιρροή στην αγροτική παραγωγή του 2012, καθώς τα εν λόγω προϊόντα προκάλεσαν, αντίστοιχα, τη μείωση της συνολικής αγροτικής παραγωγής κατά -9,4%, -2,8%, -2,3%, -2,4% και -2,2%.

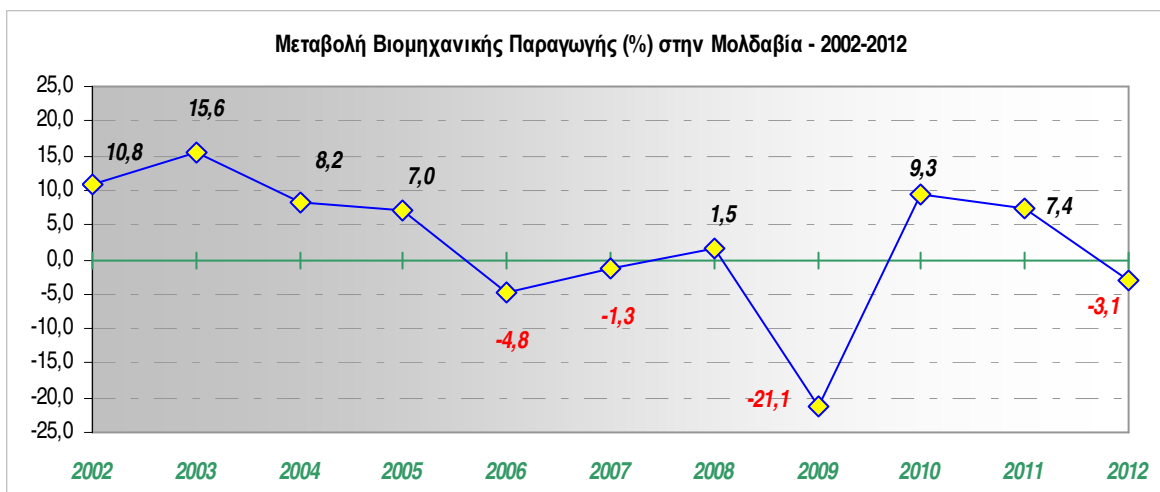
Για το 2012, η γεωργική παραγωγή κάλυψε το 59% της συνολικής αγροτικής παραγωγής (2011: 68%), με τα δημητριακά να καλύπτουν το 11,6%, τα βιομηχανικά φυτά το 10,3%, οι πατάτες, τα λαχανικά και τα κολοκύνθοειδη το 10%, τα φρούτα και οι ξηροί καρποί το 5% κ.α. Η ζωική παραγωγή κάλυψε το 41% της συνολικής αγροτικής παραγωγής (2011: 32%), με τα βοοειδή και τα πουλερικά να καλύπτουν το 24,8%, το γάλα το 11,2%, τα αυγά 4,2% κ.α.

Η μικρή μείωση στη ζωική παραγωγή οφείλεται στην μείωση στην παραγωγή αυγών (-16%) και γάλακτος (-5,6%) στα νοικοκυριά, λόγω της μείωσης του αριθμού και της παραγωγικότητας των αγελάδων και των ορνίθων.

Το 32% της συνολικής αγροτικής παραγωγής προήλθε από τις αγροτικές επιχειρήσεις, 17% από τα αγροκτήματα και 51% από τα αγροτικά νοικοκυριά. Το υψηλό ποσοστό το οποίο συνεισέφεραν τα νοικοκυριά οφείλεται κυρίως στο υψηλό μερίδιο ζωικής παραγωγής τους (περίπου 78%).

1.2. Βιομηχανική παραγωγή

Κατά την περίοδο 2002-2008, η βιομηχανική παραγωγή της Μολδαβίας είχε κυμανθεί από 15,6% το 2003 (υψηλότερη επίδοση της περιόδου) έως -4,8% το 2006 (χαμηλότερη επίδοση της περιόδου). Το 2009, ως αποτέλεσμα της μείωσης των εξαγωγών των εγχώριων μονάδων λόγω της φθίνουσας εξωτερικής ζήτησης, η βιομηχανική παραγωγή της Μολδαβίας μειώθηκε δραματικά κατά -22,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Το 2010 και το 2011, η βιομηχανική παραγωγή επέστρεψε σε θετικό πρόσημο και προερχόμενη από χαμηλότερη βάση σημείωσε σημαντική αύξηση κατά 9,3%, τάση την οποία διατήρησε το 2011 (7,4%).

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Το 2012, η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε κατά -3,1%, κυρίως λόγω των επιμέρους μειώσεων στους τομείς, αφ' ενός, της παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης (-3%) και, αφ' ετέρου, της μεταποίησης (-4,4%), και της περιορισμένης αύξησης στην εξορυκτική βιομηχανία (0,8%). Για το έτος 2012, η βιομηχανική παραγωγή συνεισέφερε στο ΑΕΠ ποσοστό 14% έναντι του 13,7% το 2011.

Ειδικότερα, η παραγωγή τροφίμων και ποτών μειώθηκε κατά -1,7%, κυρίως λόγω των μειώσεων στην αλευροποιία (-25,4%), την επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών (-24,4%), την επεξεργασία και συντήρηση ιχθυρών (-18,9%), κ.α. τις οποίες δεν κατάφεραν να αντισταθμίσουν οι αυξήσεις στην παραγωγή, επεξεργασία και συντήρηση κρέατος και προϊόντων κρέατος (14,7%), την παραγωγή γαλακτοκομικών (7,2%), την παραγωγή μεταλλικού ύδατος και αναψυκτικών (3,4%) κ.α.

Στη μεταποίηση εκτός τροφίμων, τη βιομηχανική παραγωγή επηρέασαν οι μειώσεις στην παραγωγή ρουχισμού (-23,9%), στην καπινοβιομηχανία (-20,4%), στην χαρτοβιομηχανία (-19,3%), στις εκδόσεις (-15,4%), στη μεταλλουργία (-13,9%) κ.α. και οι αυξήσεις στη μηχανουργία (36,7%), στην κατασκευή ραδιοτηλεοπτικών μέσων και μέσων επικοινωνίας (12,4%), στην κλωστοϋφαντουργία (4,4%) κ.α. Επίσης, στο πλαίσιο της παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης, μειώθηκαν η προμήθεια ατμού και ζεστού νερού (-5,3%) και παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (-3,7%).

1.3. Κατασκευές

Οι κατασκευές στη Μολδαβία για το 2012 κινήθηκαν παράλληλα με την ανάπτυξη της χώρας. Η αξία των κατασκευών που έλαβαν χώρα στη Μολδαβία εντός του 2012, από κατασκευαστικές εταιρείες, ανήλθε σε MDL 5,421 δισ. - μειωμένη κατά -0,4% -, εκ των οποίων τα MDL 3,165 δισ. αφορούσαν σε νέες κατασκευές, τα MDL 1,077 δισ. σε μειζονες επισκευές, τα MDL 1,018 δισ. σε συντήρηση και τα MDL 161 εκατ. σε άλλες εργασίες. Η συνεισφορά των κατασκευών στο ΑΕΠ παρέμεινε σχεδόν σταθερή από το 2011 σε 3,5%.

1.4 Εμπόριο - Υπηρεσίες

Ο όγκος του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου το 2012 μειώθηκε κατά -0,5% από το 2011 σε MDL 36,535 δισ. και ο όγκος του κύκλου εργασιών του χονδρικού εμπορίου μειώθηκε κατά -2,5% σε MDL 54,158 δισ. Το χονδρικό και λιανικό εμπόριο κάλυψαν 14% του ΑΕΠ για το 2012.

Η αξία των παρασχεθεισών στο κοινό εμπορικών υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 3,1% για το 2012 σε MDL 8,094 δισ. και η αξία των παρασχεθεισών σε επιχειρήσεις εμπορικών υπηρεσιών μειώθηκε κατά -1,3%.

Όσον αφορά στις μεταφορές, ο όγκος των μεταφερόμενων αγαθών μέσω οδικών, σιδηροδρομικών, ποτάμιων και αεροπορικών μεταφορών ανήρθε για το 2012 σε 9,769 εκατ. τόνους εμπορευμάτων, μειωμένος κατά -2,9% σε σχέση με το 2011. Οι μεταβολές καταγράφηκαν ως εξής: μείωση -9,5% στις σιδηροδρομικές μεταφορές, αύξηση 2,8% στις οδικές μεταφορές, μείωση -3,3% στις ποτάμιες μεταφορές και μείωση -1,9% στις αεροπορικές μεταφορές.

2. Δημόσια οικονομικά

Κατά το 2012, το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε κατά -0,3% του ΑΕΠ από το 2011, σε 2,1% του ΑΕΠ. Σε απόλυτες τιμές, μειώθηκε από το 2011 κατά -6,2%, σε MDL 1,840 δισ. Επίσης, από τη σύγκριση με το ΑΕΠ προκύπτει η αύξηση των δημοσιονομικών εσόδων κατά 1,5% του ΑΕΠ σε σχέση με την αύξηση των δαπανών κατά 1,2% του ΑΕΠ.

Για το 2012, τα δημοσιονομικά έσοδα ανήλθαν σε MDL 33,526 δισ., αυξημένα κατά 11,2% από το 2011. Ο κύριος πόρος των εσόδων ήταν οι φόροι επί των αγαθών και των υπηρεσιών, με συνεισφορά 42,8% επί του συνόλου, αυξημένοι κατά 5,6% από το προηγούμενο έτος. 74,4% των φορολογικών εσόδων προήλθαν από ΦΠΑ (αύξηση 8,5%) και 20,2% από ειδικούς φόρους κατανάλωσης (αύξηση 2%). Δεδομένου ότι ο ΦΠΑ ο οποίος έχει εισπραχθεί από εισαγόμενα προϊόντα υπερέβη κατά 2,5 φορές τον ΦΠΑ επί των εγχωρίως παραγομένων αγαθών και υπηρεσιών, είναι προφανές ότι η κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών συνεχίζει να υποστηρίζεται από εισαγόμενα προϊόντα. Τα έσοδα από την υποχρεωτική δημόσια κοινωνική ασφάλιση και ασφάλιση υγείας αυξήθηκαν κατά 9,1% από το 2011, και κάλυψαν ένα σημαντικό μερίδιο (26,7%) των συνολικών δημοσιονομικών εσόδων.

Οι δημοσιονομικές δαπάνες ανήλθαν σε MDL 35,364 δισ. το 2012, αυξημένες κατά 10,1% σε σχέση με το 2011. Όπως είναι φυσικό, λόγω των ξηρασιών, οι δαπάνες στον αγροτικό τομέα σημείωσαν σημαντικότερη αύξηση κατά 51% ενώ έτερος τομέας προτεραιότητας για την Κυβέρνηση ήταν και οι οδικές υποδομές με αύξηση κατά 42,6%.

Στο τέλος του 2012, το δημόσιο χρέος της Μολδαβίας ανήλθε σε MDL 21,184 δισ., αυξημένο κατά MDL 1,958 δισ. (10,2%) από το τέλος του 2011. 70,9% του δημοσίου χρέους αφορούσε στο εξωτερικό δημόσιο χρέος και 29,1% στο εγχώριο δημόσιο χρέος.

Το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε κατά USD 103,1 εκατ. κατά το 2012, και ανήλθε σε USD 1,246 δισ. στο τέλος του 2012. Σε MDL, το εξωτερικό δημόσιο χρέος αυξήθηκε κατά 12,3% και ανήλθε σε 15,026 δισ. στο τέλος του έτους. Το εγχώριο δημόσιο χρέος ανήλθε σε MDL 6,159 δισ. για το 2012, αυξημένο κατά 5,4% (ήτοι MDL 317 εκατ.).

Για την εξυπηρέτηση του χρέους της, η Μολδαβία, κατέβαλε MDL 666,4 εκατ. (ποσό κατά 0,6% μεγαλύτερο από το 2011), εκ των οποίων 73,5% χρησιμοποιήθηκε για αποπληρωμή του εγχώριου χρέους και 26,5% για αποπληρωμή του εξωτερικού χρέους.

Στο τέλος του 2012, το δημόσιο χρέος είχε ανέλθει σε 24,1% του ΑΕΠ, αυξημένο κατά 0,7% από το 2011, μια αύξηση που οφείλεται στην κατά 0,8% αύξηση του εξωτερικού χρέους επί του ΑΕΠ, το οποίο καλύπτει το 17,1% επί του ΑΕΠ, και στη μείωση κατά 0,1% του εσωτερικού χρέους, το οποίο κάλυψε το 7%.

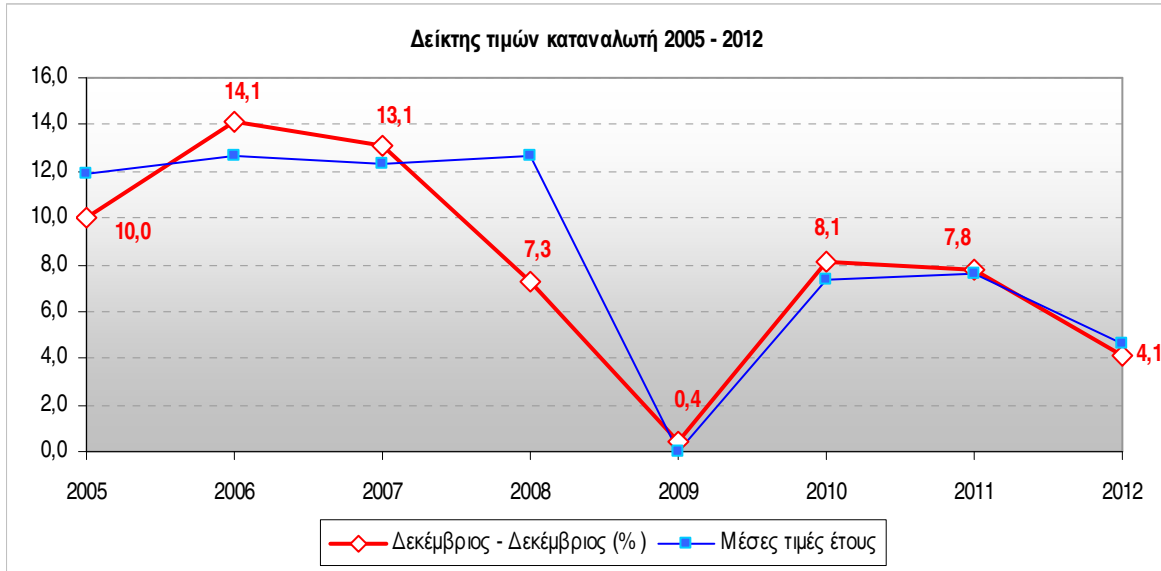
3. Πληθωρισμός - Νομισματική πολιτική

Το 2012, η Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας προσπάθησε να δημιουργήσει τις συνθήκες για τη διατήρηση του πληθωρισμού εντός του ορίου $5\% \pm 1,5\%$ που είχε τεθεί από τη Στρατηγική Νομισματικής Πολιτικής της Κυβέρνησης. Για το πρώτο εξάμηνο, ο ετήσιος πληθωρισμός συνέχισε την καθοδική του τάση φτάνοντας τον Ιούνιο μόλις 0,2% πάνω από το κατώτατο όριο, σε 3,7%, ενώ το Σεπτέμβριο έφτασε σε 4,9% (4,4% για το τρίτο τρίμηνο). Κατά το τέταρτο τρίμηνο, επανήλθαν οι καθοδικές τάσεις με 3,9%, κυρίως, λόγω της υψηλής βάσης σύγκρισης του 2011, την οποία δημιούργησαν οι αυξήσεις στα τιμολόγια φυσικού αερίου και θέρμανσης τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο του προηγούμενου έτους.

Παρά ταύτα, στο τέλος του έτους, ο πληθωρισμός ανήλθε σε 4,1% (Δεκ.-Δεκ.) με την υψηλότερη αύξηση να σημειώνεται στις τιμές των τροφίμων (5,4%) έναντι της αύξησης 3,6% στις τιμές των μη-τροφίμων. Κατά μέσο όρο, ο πληθωρισμός ανήλθε για το 2012 σε 4,6% από 7,6% το 2011 (μ.ο. για τρόφιμα 3,8% και για μη-τρόφιμα 4,2%).

Η ξηρασία του καλοκαιριού του 2012 οδήγησε σε πληθωριστικές πιέσεις στις τιμές των τροφίμων κατά το τέταρτο τρίμηνο, οι οποίες τελικά συνεισέφεραν 1,8% στον τελικό σχηματισμό του πληθωρισμού. Οι τιμές καυσίμων συνέχισαν να έχουν τη μικρότερη συμμετοχή στο σχηματισμό του ετησίου πληθωρισμού (0,3%).

Η Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας θεωρεί ότι οι πληθωριστικοί κίνδυνοι θα συνεχίσουν να υφίστανται λόγω εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων. Αναμένεται οι τιμές του πετρελαίου να παραμείνουν ασταθείς στις διεθνείς αγορές, ενώ επιπρόσθετες πληθωριστικές πιέσεις θα προκύψουν ως αποτέλεσμα των εμμέσων φόρων που θα τεθούν σε ισχύ από 1^{ης} Ιανουαρίου 2013, αλλά και λόγω της ξηρασίας του 2012, οι συνέπειες της οποίας θα διαρκέσουν για αρκετό χρονικό διάστημα και μέσα στο 2013. Η επιβράδυνση της οικονομίας και η χαμηλή εγχώρια και εξωτερική ζήτηση φαίνεται ότι θα είναι οι σημαντικότεροι αποπληθωριστικοί παράγοντες για το 2013.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας / Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

Ο στόχος της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας το 2012 – στο πλαίσιο του σχετικά χαμηλού πληθωρισμού και της ασθενούς οικονομικής δραστηριότητας – ήταν ο καθορισμός ενός πλαισίου στοχευμένου πληθωρισμού, με την ταυτόχρονη ενίσχυση της αξιοπιστίας της στις χρηματαγορές και το κοινό. Η Κεντρική Τράπεζα προσπάθησε, επίσης, να δημιουργήσει ένα επαρκές πλαίσιο προστασίας έναντι των εξωτερικών πιέσεων με την αύξηση των συναλλαγματικών διαθεσίμων. Ως αποτέλεσμα αυτού, στο τέλος του 2012, τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Μολδαβίας ανήλθαν σε USD 2,515 δισ. αυξημένα κατά 28% από USD 1,965 δισ. στο τέλος του Δεκεμβρίου του 2011, με δυνατότητα κάλυψης 4,7 μηνών εισαγωγών και 110,6% του βραχυπρόθεσμου εξωτερικού χρέους της χώρας.

Το Δεκέμβριο του 2012, η νομισματική βάση της χώρας ανήλθε σε MDL 20,531 δισ. και το κυκλοφορούν χρήμα (M0) σε 13,241 δισ., αυξημένο κατά 21,9% από το Δεκέμβριο του 2011. Η προσφορά χρήματος (M3) ανήλθε σε 49,513 αυξημένη κατά 20,8% από το 2011.

Το τραπεζικό σύστημα της Μολδαβίας στις 31 Δεκεμβρίου 2012 παρουσίαζε την εξής εικόνα: Το Πρωτοβάθμιο Κεφάλαιο (Tier I) μειώθηκε κατά 6,4% από το 2011 και ανήλθε σε MDL 6,294 δισ. Το μερίδιο των ξένων επενδύσεων στις τράπεζες ανήλθε σε 71,7%, μειωμένο κατά 2,3% λόγω αυξήσεων κεφαλαίων με επενδύσεις εγχώριων μετόχων. Το συνολικό ενεργητικό των τραπεζών διατήρησε την αυξητική τάση του, γεγονός που καταδεικνύει την επέκταση της τραπεζικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IFRS), το συνολικό ενεργητικό ανήλθε σε MDL 58,304 δισ. στο τέλος του έτους, αυξημένο κατά 18,3%.

Η μείωση στην εσωτερική ζήτηση και την εγχώρια επιχειρηματική δραστηριότητα οδήγησαν σε περιορισμό των νέων δανείων για το 2012 κατά MDL 2,914 δισ. (-9,8%) σε MDL 26,694 δισ. Οι νέες προθεσμιακές καταθέσεις ανήλθαν σε MDL 38,927 δισ., μειωμένες κατά MDL 1,523 δισ. ήτοι -3,8%. Επίσης, το 2012, το μερίδιο των μη-εξυπηρετούμενων δανείων επί του συνόλου των δανείων αυξήθηκε κατά 1,6% σε 14,5% στο τέλος του έτους. Οι καταθέσεις στις 31 Δεκεμβρίου 2012, ανήλθαν σε MDL 39,772 δισ., αυξημένες κατά 21,6% από τις αρχές του 2012, κυρίως λόγω της αύξησης στις προσωπικές καταθέσεις κατά 23%.

Στο τέλος του 2012, 14 τράπεζες ήταν εξουσιοδοτημένες για λειτουργία από την Κεντρική

Τράπεζα ήτοι, Comertbank S.A., Banca Sociala S.A., Victoriabank S.A., Moldova - Agroindbank S.A., Moldindconbank S.A., Societatea pe Actiuni Banca de Economii, EuroCreditBank S.A., Unibank S.A., Banca de Finante si Comert S.A., Energbank S.A., ProCredit Bank S.A., Romana Chisinau S.A., Eximbank - Gruppo Veneto Banca και Mobiasbanca - Groupe Societe Generale S.A.

4. Συναλλαγματική ισοτιμία - Επιτόκια

Με βάση τους ετήσιους μέσους όρους, το Μολδαβικό Λέι, υποτιμήθηκε, κατά το 2012, έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. κατά 3,2% (σε USD 1=MDL 12,1) και ανατιμήθηκε έναντι του Ευρώ κατά 4,7% (σε EUR 1=MDL 15,6). Με βάση τις ισοτιμίες του τέλους του έτους, το Μολδαβικό Λέι υποτιμήθηκε, σε σύγκριση με το τέλος του Δεκεμβρίου 2011, κατά 3% έναντι του Δολαρίου Η.Π.Α. (σε USD 1=MDL 12,1) και κατά 6,1% έναντι του Ευρώ (σε EUR 1=MDL 16).

Τα επιτόκια της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας για διατραπεζικό δανεισμό μειώθηκαν για το 2012 σε 5,19% για το εθνικό νόμισμα (2011: 10,88%) και αυξήθηκαν σε 4,64% για συνάλλαγμα (2011: 2,72%). Τα μέσα επιτόκια καταθέσεων αυξήθηκαν σε 7,59% για το εθνικό νόμισμα (2011: 7,54%) και σε 3,83% για συνάλλαγμα (2011: 3,69%). Τα μέσα επιτόκια χορηγήσεων μειώθηκαν σε 13,34% για το εθνικό νόμισμα (2011: 14,37%) και 8,28% για συνάλλαγμα (2011: 8,75%).

5. Ισοζύγιο πληρωμών

Ισοζύγιο Πληρωμών Μολδαβίας (σε εκατ. USD)

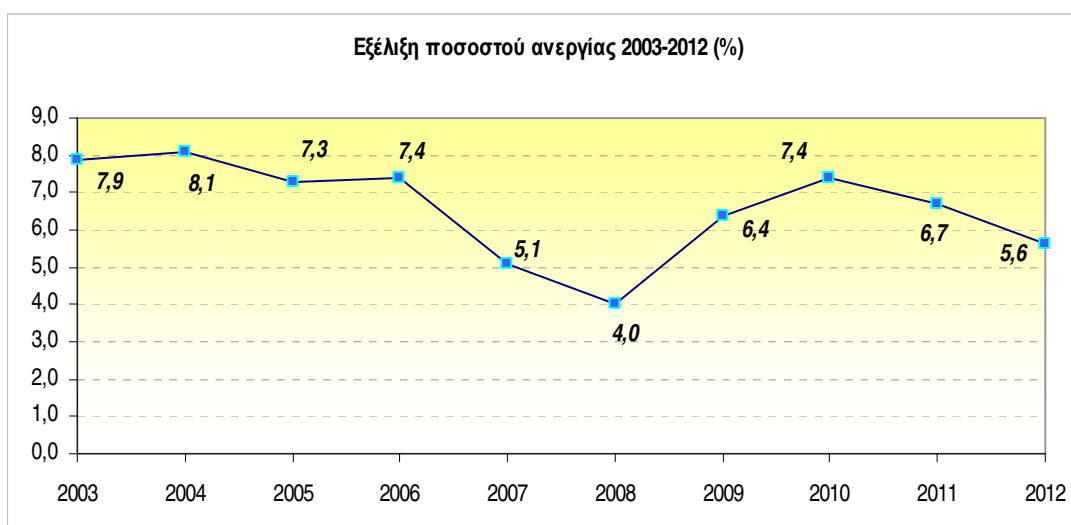
	2011	2012
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	-790,4	-510,9
Εμπορικό ισοζύγιο και ισοζύγιο υπηρεσιών	-2.872,0	-2.945,3
Εμπορικό ισοζύγιο	-2.869,4	-2.924,2
Εξαγωγές*	2.277,1	2.228,0
Εισαγωγές*	-5.146,5	-5.152,2
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-2,6	-21,1
Εξαγωγές	881,5	936,3
Εισαγωγές	-884,1	-957,4
Ισοζύγιο εισοδημάτων	565,9	829,3
Εισροές	927,5	1.044,3
Εκροές	-361,6	-215,0
Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων	1.515,8	1.605,1
Εισροές	1.616,0	1.710,4
Εκροές	-100,2	-105,3
Συνολικό ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων και χρηματοοικονομικών συναλλαγών	704,1	427,0
Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων	-29,7	-34,8
Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	733,8	461,8
Άμεσες επενδύσεις	260,5	139,4
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου	4,7	16,5
Άλλες επενδύσεις	746,5	803,7
Μικτά επίσημα διαθέσιμα	-278,1	-497,6
Τακτοποιητέα στοιχεία	86,3	83,9

* Παρατηρείται, παγίως, απόκλιση μεταξύ των στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας και του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας λόγω διαφοράς στη μεθοδολογία.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

6. Ανεργία - Μισθοί

Το 2012, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (απασχολούμενοι και άνεργοι) της Μολδαβίας ανήλθε σε περίπου 1,215 εκατ., μειωμένος από το προηγούμενο έτος κατά 3,4% (-43 χιλιάδες). Η δομή του ενεργού πληθυσμού μεταβλήθηκε εντός του 2012 ως εξής: το ποσοστό των απασχολούμενων από 93,3% σε 94,4% και το ποσοστό των ανέργων από 6,7% σε 5,6%. Το μερίδιο των ανδρών υπερέβη ελάχιστα εκείνο των γυναικών (50,9% / 49,1%) και το μερίδιο του αγροτικού πληθυσμού ήταν ελαφρώς μεγαλύτερο από εκείνο του αστικού (50,8% / 49,2%).

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας της Μολδαβίας

Οι απασχολούμενοι ανήλθαν σε περίπου 1,147 εκατ., αριθμός μειωμένος κατά 2,3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι άνεργοι εκτιμάται, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, ότι έφτασαν το 2012 σε 67.000 άτομα, 16.300 λιγότερα από το 2011. Η ανεργία έχει επηρεάσει σε μεγαλύτερο βαθμό τους άνδρες (62,3% του συνόλου των ανέργων) και τον αστικό πληθυσμό (64,3%).

Ο μέσος μηνιαίος μισθός στην εθνική οικονομία της Μολδαβίας για το 2012 ανήρθε σε MDL 3.478 (περίπου €223), αυξημένος, σε ονομαστικούς όρους, κατά 8,9% (2011: MDL 3.194) και σε πραγματική αξία (συνυπολογιζόμενου του δείκτη τιμών καταναλωτή) κατά 4,1%.

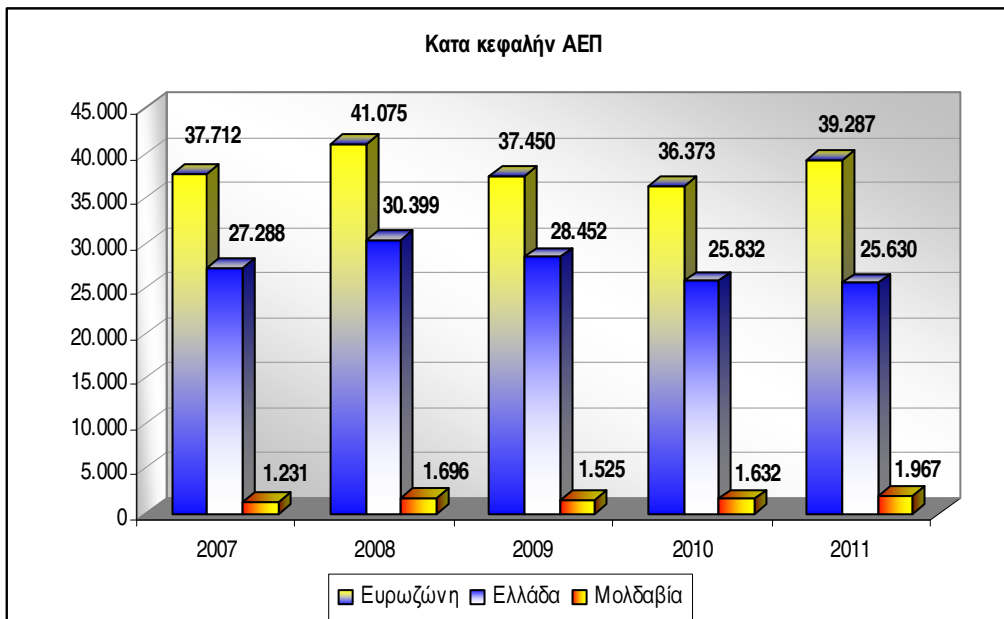
Οι υψηλότεροι μέσοι μηνιαίοι μισθοί καταβλήθηκαν στις χρηματοοικονομικές δραστηριότητες (MDL 6.859), στις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (MDL 5.333) και στις κτηματομεσιτικές υπηρεσίες (MDL 4.268) ενώ οι χαμηλότεροι στην αλιεία (MDL 1.687), τη γεωργία (MDL 2.165) και τις επιχειρήσεις ξενίας και εστίασης (MDL 2.555).

Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Μέσος ονομαστικός μισθός (MDL)	1.319	1.697	2.065	2.530	2.748	2.972	3.194	3.478
Μέσος ονομαστικός μισθός (μεταβολή από το προηγούμενο έτος / %)	19,6	28,7	21,7	22,5	8,6	8,2	7,5	8,9

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Δεδομένων των μισθών στη Μολδαβία, σημαντικό τμήμα του εισοδήματος των μολδαβικών οικογενειών προέρχεται από τα εμβάσματα από το εξωτερικό. Συγκεκριμένα, κατά το 2012, Μολδαβοί εργαζόμενοι εκτός Μολδαβίας απέστειλαν στις οικογένειές τους στη χώρα, μέσω εμπορικών τραπεζών, εμβάσματα συνολικής αξίας περίπου USD 1,490 δισ., ποσό αυξημένο κατά 4,4% από το 2011 (USD 1,428 δισ.).

Σύμφωνα πάντως με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, το σύνολο των εμβασμάτων που μεταφέρεται μέσω τραπεζών στη Μολδαβία αποτελεί ποσοστό 60-70% του συνολικού ποσού που εισρέει στη χώρα ως οικογενειακή βοήθεια, δεδομένου ότι πολλοί Μολδαβοί προτιμούν την αποστολή αυτουσίων χαρτονομισμάτων μέσω μεσαζόντων.

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα

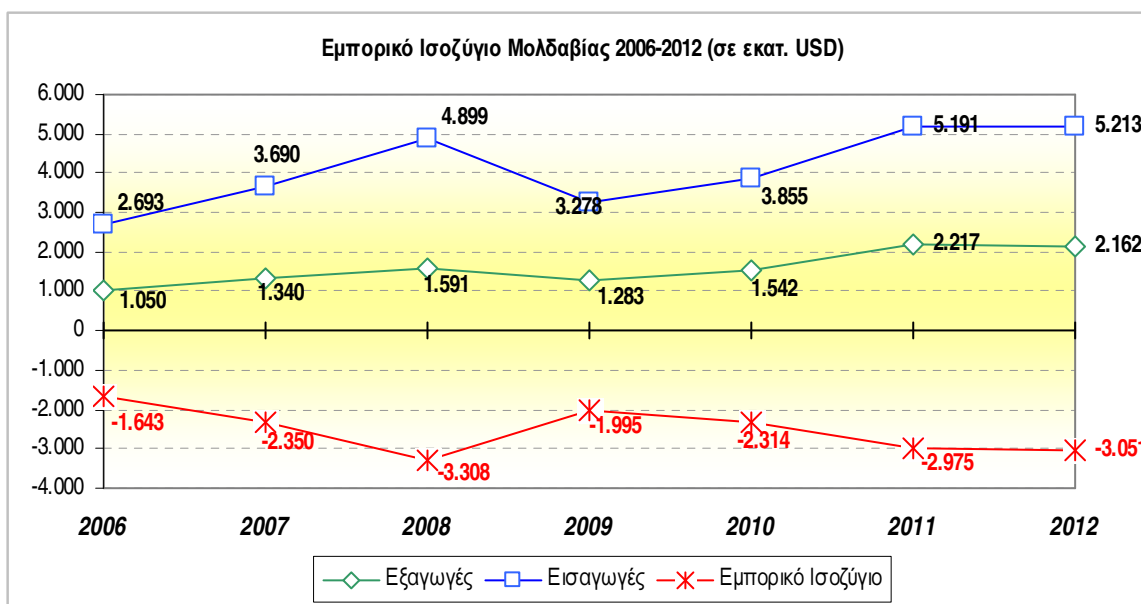
Επίσης, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Παγκόσμιας Τράπεζας (στοιχεία έως το 2011), εμφανής καθίσταται η απόσταση της οικονομίας της Μολδαβίας σε σχέση με εκείνη της Ευρωζώνης - αλλά και της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Μολδαβίας ήταν, το 2011, κατά σχεδόν 12 φορές μικρότερο από εκείνο της Ελλάδος και κατά 19 φορές μικρότερο από εκείνο της Ευρωζώνης.

7. Εξωτερικό εμπόριο

Οι μολδαβικές εξαγωγές επιβαρύνθηκαν ιδιαίτερα από την ξηρασία και τη μειωμένη αγροτική παραγωγή που αυτή προκάλεσε, το 2012, από τη μία πλευρά, και τη μειωμένη εξωτερική ζήτηση που σήμανε η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας στις χώρες-πελάτες της Μολδαβίας στην Ευρωζώνη, λόγω της κρίσης του δημοσίου χρέους.

Συγκεκριμένα οι εξαγωγές της Μολδαβίας ανήλθαν για το 2012 σε USD 2,162 δισ. μειωμένες κατά -2,5% από το προηγούμενο έτος. Οι επί μέρους μειώσεις έγιναν περισσότερο

εμφανείς στα προϊόντα που εξήχθησαν προς την Ε.Ε. (-6,4%), τις οποίες οι μικρές αυξήσεις στις εξαγωγές προς τις χώρες ΚΑΚ (0,9%) και στις λοιπές χώρες (2,7%) δεν κατάφεραν να αντισταθμίσουν.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Οι μολδαβικές εισαγωγές ανήλθαν σε USD 5,213 δισ. αυξημένες κατά μόνο 0,4% λόγω της μείωσης των εισαγωγών από τις χώρες ΚΑΚ (-5,2%) . Η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές ανήλθε σε 41,5% από 42,7% το 2011.

Χαρακτηριστικό είναι ότι ο ρυθμός των εξαγωγών αλλά και των εισαγωγών σημείωσε καθοδική πορεία. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές ξεκίνησαν από αυξητικό ρυθμό 9,8% τον Ιανουάριο και κατέληξαν σε -14,1% το Δεκέμβριο και οι εισαγωγές από 19% τον Ιανουάριο κατέληξαν σε -5,7% το Δεκέμβριο.

Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου της χώρας ανήλθε σε -3.051,3 αυξημένο κατά 2,6% από το προηγούμενο έτος.

Εξωτερικό εμπόριο Μολδαβίας 2006-2012 (σε εκατ. USD)¹

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Μεταβολή (%) 2011/2012
Εξαγωγές	1.050,4	1.340,0	1.591,1	1.283,0	1.541,5	2.216,8	2.161,8	-2,5
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:								
Χώρες ΚΑΚ	423,7	548,9	623,0	490,4	624,0	919,3	928,0	0,9
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	536,9	678,9	820,1	667,4	728,9	1.083,0	1.013,4	-6,4
άλλες χώρες	89,8	112,2	148,0	125,2	188,6	214,5	220,4	2,8
Εισαγωγές	2.693,2	3.689,5	4.898,8	3.278,3	3.855,3	5.191,3	5.213,1	0,4
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:								
Χώρες ΚΑΚ	1.020,8	1.333,7	1.737,3	1.141,8	1.256,9	1.713,4	1.623,8	-5,2

¹ Αφορά μόνο σε εμπορεύματα. Η Μολδαβική Στατιστική Υπηρεσία δεν διαθέτει στοιχεία για υπηρεσίες.

Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	1.218,5	1.681,0	2.105,3	1.421,2	1.704,2	2.256,3	2.318,7	2,8
άλλες χώρες	453,9	674,8	1.056,2	715,3	894,2	1.221,6	1.270,6	4,0
Εμπορικό Ισοζύγιο	-1.642,8	-2.349,5	-3.307,7	-1.995,3	-2.313,8	-2.974,5	-3.051,3	2,6
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:								
Χώρες ΚΑΚ	-597,1	-784,8	-1.114,3	-651,4	-632,9	-794,1	-695,8	-12,4
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	-681,6	-1.002,1	-1.285,2	-753,8	-975,3	-1.173,3	-1.305,3	11,3
άλλες χώρες	-364,1	-562,6	-908,2	-590,1	-705,6	-1.007,1	-1.050,2	4,3
Κάλυψη εισαγωγών από εξαγωγές (%)	39,0	36,3	32,5	39,1	40,0	42,7	41,5	-2,9
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:								
Χώρες ΚΑΚ	41,5	41,2	35,9	43,0	49,6	53,7	57,1	6,4
Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.-27)	44,1	40,4	39,0	47,0	42,8	48,0	43,7	-8,9
άλλες χώρες	19,8	16,6	14,0	17,5	21,1	17,6	17,3	-1,4

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η Μολδαβία διατήρησε - και αύξησε κατά τι - την υψηλή εσωτερική ζήτηση για εισαγόμενα προϊόντα που δημιουργήθηκε από το 2011, χωρίς να καταφέρει να ακολουθήσει την ίδια πορεία στις εξαγωγές λόγω των αιτιών που αναφέρθηκαν παραπάνω. Ως αποτέλεσμα αυτού, η τάση σταδιακής κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές της τα τελευταία τρία έτη ανακόπηκε το 2012. Παρά ταύτα, το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας συνεχίζει να διογκώνεται σταθερά από το 2009 αλλά δεν έχει φτάσει ακόμη το έλλειμμα του 2008.

7.1. Μολδαβικές εξαγωγές

Όσον αφορά στις μολδαβικές εξαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων που κατατάχθηκε πρώτη είναι τα "Προϊόντα των βιομηχανιών ειδών διατροφής (IV) (αύξηση από το 2011: 18,2%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 18,1%) με την παραδοσιακά πρώτη κατηγορία "Προϊόντα του φυτικού βασιλείου (II)" να κατατάσσεται δεύτερη για το 2012 (μείωση από το 2011: -23,5%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 16,7%), Έπονται, οι "Υφαντικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες (XI)" (μείωση από το 2011: -3,2%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 15,9%), οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (μείωση από το 2011: -1,7%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 12,9%), τα "Προϊόντα των χημικών και συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2011: 30,6%, συμμετοχή στις εξαγωγές του 2012: 6,7%) κ.α.

Στις διψήφιες κλάσεις, οι σημαντικότερες μεταβολές ανήκουν στην κατηγορία "12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις" και "10 - Δημητριακά", η αθροιστική μείωση των οποίων ανέρχεται σε δύο φορές τη συνολική μείωση στις εξαγωγές που υπέστη η Μολδαβία το 2012 και στην αύξηση στην κατηγορία "22 - Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξίδι". Στις πρώτες δεκαπέντε διψήφιες κλάσεις υπήρξαν οκτώ μειώσεις εξαγωγών από το προηγούμενο έτος και επτά αυξήσεις.

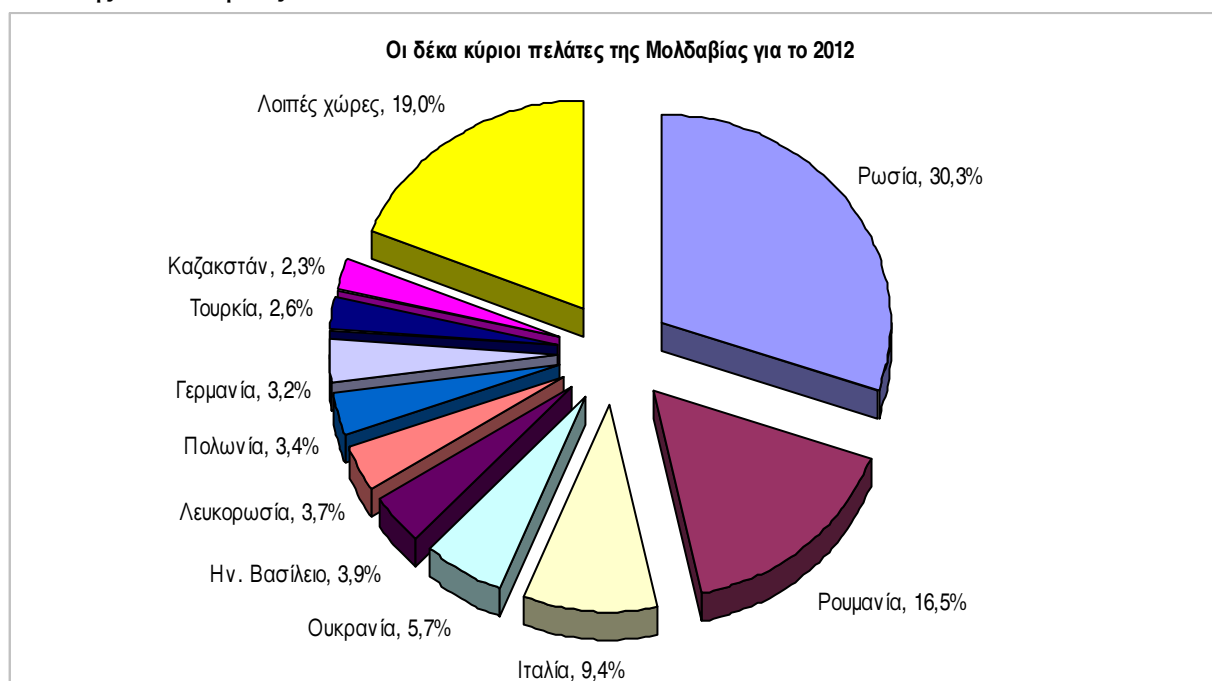
Με βάση τις διψήφιες κατηγορίες προϊόντων, οι κύριες μολδαβικές εξαγωγές ήταν οι εξής:

Μολδαβικές εξαγωγές 2012 - 15 πρώτες κατηγορίες εξαγόμενων προϊόντων (διψήφια ταξινόμηση) - σε χιλ. USD

α/α	Κατηγορία προϊόντος	2012	% επί του συνόλου	Μεταβολή (%) 2011-2012
	Σύνολο	2.161.787,0	100,0	-2,5
1.	22 - Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξίδι	214.968,1	9,9	18,6
2.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών η πεπονιών	202.319,8	9,4	8,2
3.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	201.458,6	9,3	12,3
4.	62 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, άλλα από τα πλεκτά	145.799,6	6,7	-7,4
5.	61 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, πλεκτά	103.821,6	4,8	-10,1
6.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	99.887,3	4,6	-45,0
7.	94 - Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά. είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια	95.117,7	4,4	8,5
8.	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	93.996,7	4,3	21,9
9.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά	89.708,7	4,1	15,8
10.	84 - Πυρηνικοί αντρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	77.149,6	3,6	-25,8
11.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων	60.371,6	2,8	-12,2
12.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	46.011,7	2,1	20,7
13.	64 - Υποδήματα, γκέτες και ανάλογα είδη. μέρη των ειδών αυτών	39.718,7	1,8	-19,7
14.	10 - Δημητριακά	36.507,5	1,7	-49,3
15.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	35.182,4	1,6	-6,4
	Λοιπά	619.767,4	28,9	

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Οι μεγαλύτεροι πελάτες της Μολδαβίας για το 2012 ήταν οι: Ρωσία (σχεδόν ένα τρίτο των μολδαβικών εξαγωγών), Ρουμανία, Ιταλία, Ουκρανία, Ηνωμένο Βασίλειο κ.α. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας, το 0,6% (USD 13,3 εκατ.) των εξαγωγών της χώρας κατευθύνθηκε προς την Ελλάδα, η οποία κατατάχθηκε 22^η μεταξύ των πελατών της Μολδαβίας.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

7.2. Μολδαβικές εισαγωγές

Όσον αφορά στις μολδαβικές εισαγωγές, η γενική κατηγορία προϊόντων "Ορυκτά προϊόντα (V)" κατατάχθηκε για μια ακόμη χρονιά πρώτη το 2012 (αύξηση από το 2011: 3,2%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 23,4%) και έπονται οι "Μηχανές και συσκευές, ηλεκτρικό υλικό και τα μέρη τους (XVI)" (μείωση από το 2011: -5%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 15,1%), τα "Προϊόντα των χημικών και συναφών βιομηχανιών (VI)" (αύξηση από το 2011: 5,4%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 10,7%), οι "Υφαντικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες (XI)" (αύξηση από το 2011: 0,3%, συμμετοχή στις εισαγωγές του 2012: 7,4%), κ.α.

Στις διψήφιες κλάσεις, οι σημαντικότερες μεταβολές ανήκουν στις μειώσεις των κατηγοριών "87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα" και "84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις" και στην αύξηση στην κατηγορία "27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών". Στις πρώτες δεκαπέντε διψήφιες κλάσεις υπήρξαν οκτώ μειώσεις εξαγωγών από το προηγούμενο έτος και επτά αυξήσεις.

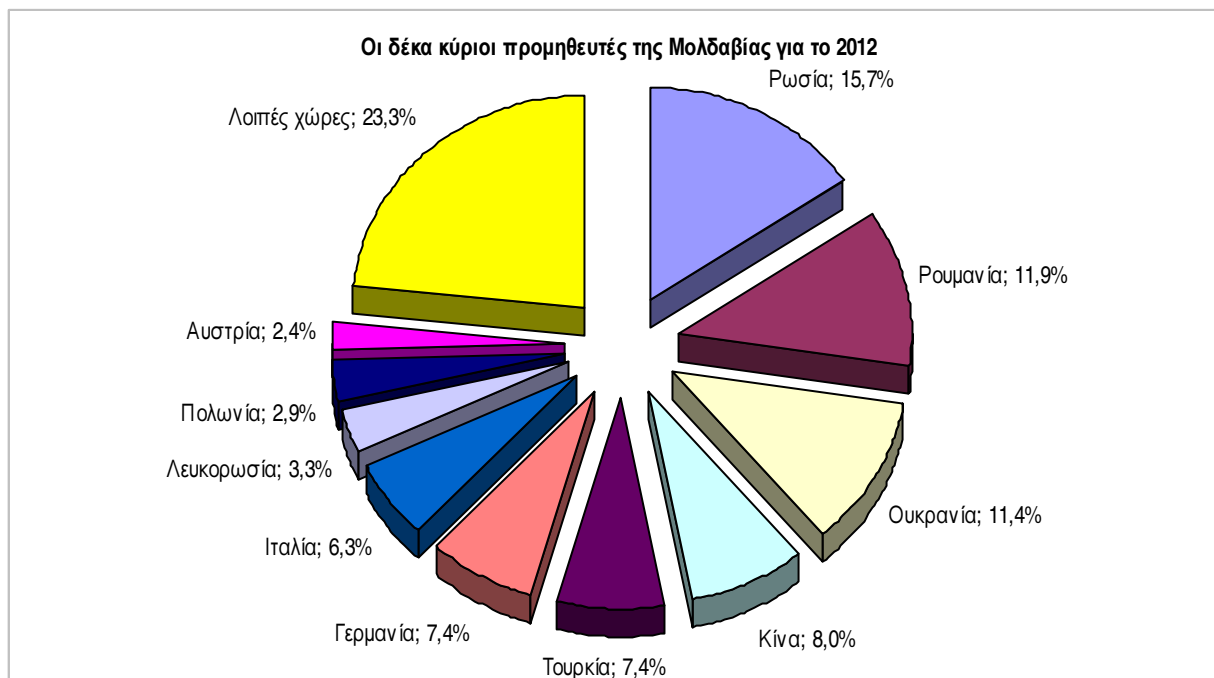
Με βάση τις διψήφιες κατηγορίες προϊόντων, οι κύριες μολδαβικές εισαγωγές ήταν οι εξής:

Μολδαβικές εισαγωγές 2012 - 15 πρώτες κατηγορίες εισαγόμενων προϊόντων (διψήφια ταξινόμηση) - σε χιλ. USD

α/α	Κατηγορία προϊόντος	2012	% επί του συνόλου	Μεταβολή (%) 2011-2012
	Σύνολο	5.213.054,2	100,0	0,4
1.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	1.198.079,5	23,0	2,8
2.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	406.223,1	7,8	-2,9
3.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	380.224,8	7,3	-7,2
4.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	275.107,2	5,3	-15,0
5.	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	220.366,2	4,2	2,8
6.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	220.163,1	4,2	1,0
7.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	112.843,6	2,2	-4,8
8.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. Τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	101.954,0	2,0	-9,0
9.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	88.298,3	1,7	4,0
10.	94 - Επιπλά, έπιπλα ιατροχειρουργικά, είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια	88.047,5	1,7	6,5
11.	72 - Χυτοσίδηρος, σίδηρος, χάλυβας	87.333,0	1,7	-12,6
12.	33 - Αιθέρια έλαια και ρητινοειδή, προϊόντα αρωματοποιίας ή καλλωπισμού παρασκευασμένα και καλλυντικά παρασκευάσματα	85.798,6	1,6	33,3
13.	40 - Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	83.999,7	1,6	-2,6
14.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	83.042,8	1,6	-10,6
15.	90 - Όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας	77.759,0	1,5	8,9
	Λοιπά	1.703.813,8	32,6	

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

Οι μεγαλύτεροι προμηθευτές της Μολδαβίας για το 2012 ήταν οι: Ρωσία (15,7%), Ρουμανία, Ουκρανία, Κίνα, Τουρκία, Γερμανία κ.α. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Γραφείου Στατιστικής της Μολδαβίας, το 0,96% των εισαγωγών της Μολδαβίας (USD 50 εκατ.) προήλθε από την Ελλάδα, η οποία κατατάχθηκε 17^η μεταξύ των προμηθευτών της Μολδαβίας.

Πηγή: Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Μολδαβίας

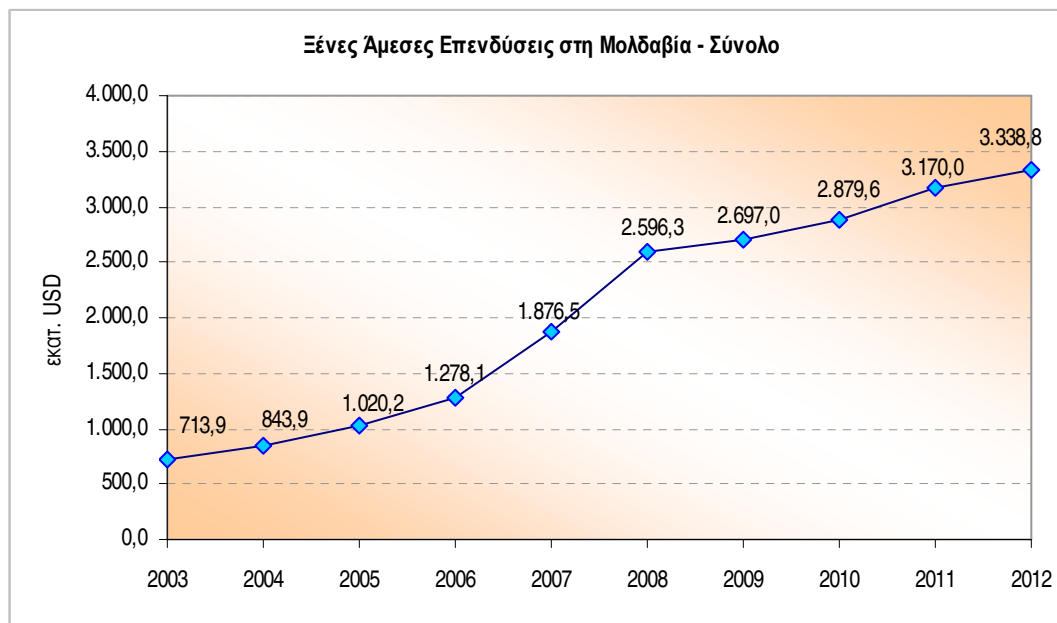
8. Ξένες άμεσες επενδύσεις

Το σύνολο των ΞΑΕ το οποίο είχε συσσωρευθεί στην οικονομία της Μολδαβίας στο τέλος του 2012, ανερχόταν περίπου στο μισό του ΑΕΠ της χώρας. Άλλωστε, όσον αφορά στις ετήσιες εισροές ΞΑΕ αλλά το σύνολο των ΞΑΕ στη χώρα, η Μολδαβία έχει επιτύχει καλύτερες επιδόσεις από πολλές χώρες στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένων πλέον αναπτυγμένων οικονομιών με καλύτερες δυνατότητες στην προσέλκυση επενδυτών.

Περίπου 28% των ξένων άμεσων επενδύσεων έχει διοχετευθεί στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, 24% στη μεταποίηση, 17% στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, 10% στην κτηματαγορά κλπ. Από τις 14 τράπεζες στη Μολδαβία, έξι είναι αποκλειστικά ή πλειοψηφικά ξένης ιδιοκτησίας, ενώ ξένες και μικτές επιχειρήσεις παράγουν πάνω από τη μισή προστιθέμενη αξία στον τομέα των επικοινωνιών και πάνω από το ένα τέταρτο στους τομείς του εμπορίου, των ξενοδοχείων και της εστίασης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας, η εισροή των καθαρών ξένων άμεσων επενδύσεων στη χώρα για το 2012, ανήλθε σε USD 168,8 εκατ., αυξημένη κατά 5,3% από το 2011. Είναι δε προφανές ότι επιδόσεις όπως τα USD 719,8 εκατ. το 2008, παραμένουν ακόμη πολύ υψηλές για την οικονομία της Μολδαβίας μετά την κρίση.

Το σύνολο των ξένων άμεσων επενδύσεων που είχε εισέλθει στη χώρα έως το τέλος του 2012 ανήλθε σε USD 3,339 δις. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας, στο τέλος του 2012, η μεγαλύτερη επενδύτρια χώρα στη Μολδαβία ήταν η Ρωσία (9%), και ακολουθούσαν οι: Ιταλία (8%), Γερμανία (7,8%), Η.Π.Α. (7,1%), Ολλανδία (7,1%), Ρουμανία, Κύπρος, Γαλλία, Ελβετία, Τουρκία κ.α.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Μολδαβίας

Σημειώνεται, πάντως, ότι σύμφωνα με πρόγραμμα δράσης του Υπουργείου Οικονομικών, οι εταιρείες που λειτουργούν στη Μολδαβία, αλλά είναι εγγεγραμμένες σε υπεράκτιες ζώνες, θα υποχρεωθούν να γνωστοποιήσουν τους επίσημους ιδρυτές τους και σε αντίθετη περίπτωση, κινδυνεύουν με απώλεια της άδειάς τους και άλλες κυρώσεις. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με μελέτη του 2010, το σύνολο του κεφαλαίου που διοχετεύθηκε από τη Μολδαβία σε υπεράκτιους προορισμούς κάλυπτε περίπου το 43% του εξωτερικού χρέους της χώρας.

Πάντως, η Κυβέρνηση δηλώνει ικανοποιημένη με τα αποτελέσματα του Προγράμματος "PARE 1+1" για το 2010-2012, το οποίο στόχευε στην προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων στην εθνική οικονομία από τους Μολδαβούς μετανάστες στο εξωτερικό και προσέθεσε ότι το πρόγραμμα θα επεκταθεί έως το 2015 με αυστηρότερα, όμως, κριτήρια επιλεξιμότητας.

Το εν λόγω πρόγραμμα προβλέπει τη χορήγηση στους Μολδαβούς μετανάστες ισόποσου κεφαλαίου με αυτό που θα αποφασίσουν να τοποθετήσουν σε επενδύσεις στην εθνική οικονομία και έχει οδηγήσει στη δημιουργία 143 νέων εταιρειών στη χώρα. Για το 2013, η Κυβέρνηση θα δώσει προτεραιότητα σε επενδυτικά προγράμματα εταιρειών που θα χρησιμοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες.

B. ΔΙΜΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

1. Διμερές συμβατικό πλαίσιο - Συμφωνίες οικονομικής συνεργασίας

Οι οικονομικές σχέσεις των δυο χωρών διέπονται από τα εξής συμβατικά κείμενα:

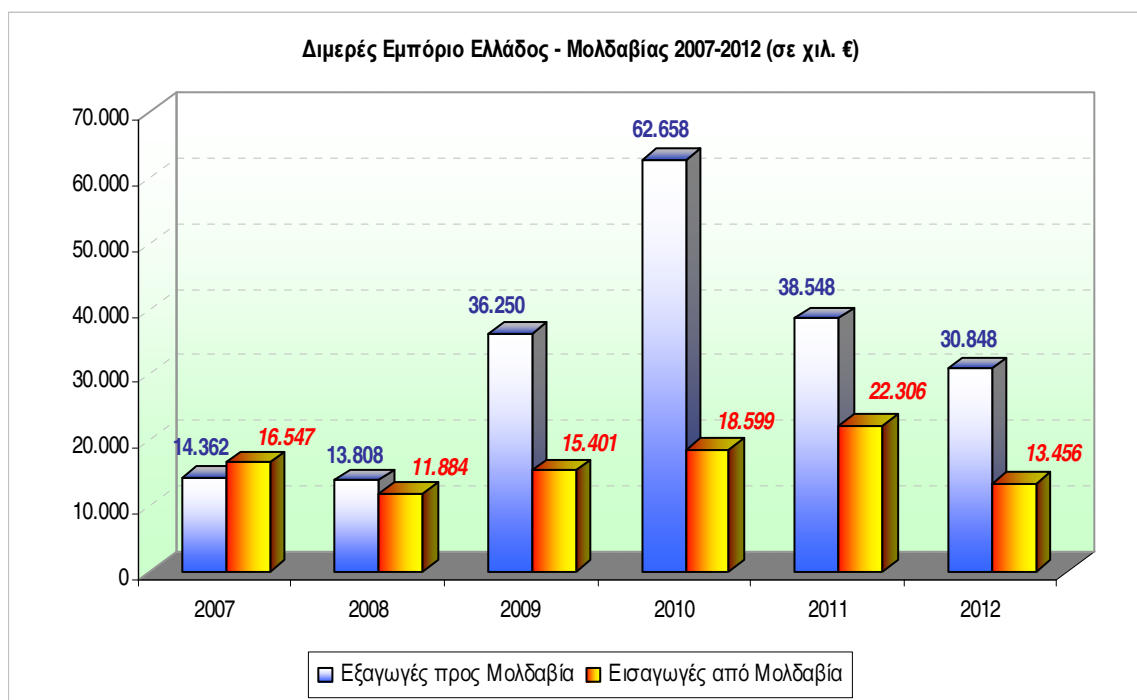
- Πρωτόκολλο 1ης Συνόδου ΜΔΕ Οικονομικής, Τεχνολογικής και Επιστημονικής Συνεργασίας Ελλάδος-Μολδαβίας (Αθήνα, 29.11.07).
- Μνημόνιο Συνεργασίας στους Τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, Διαχείρισης Προσωπικού

- και Οργάνωσης (Αθήνα, 12.06.07)
- Συμφωνία Αμοιβαίας Συνδρομής των Τελωνειακών Διοικήσεων (Αθήνα, 12.06.07) (σε ισχύ από 25/08/08)
 - Συμφωνία Τουριστικής Συνεργασίας (Αθήνα, 18.10.2006, σε ισχύ από 10.12.2008)
 - Πρωτόκολλο Συνόδου Μικτής Ελληνο-Μολδαβικής Επιτροπής Διεθνών Οδικών Μεταφορών (Αθήνα, 07.04.2005, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας (Κισινάου, 29.3.2004, κυρώθηκε με Ν. 3357/2005 ΦΕΚ 153 Τ.Α' /23.06.05, σε ισχύ από 11.07.2005)
 - Συμφωνία Αεροπορικών Μεταφορών (Κισινάου, 29.3.2004, κυρώθηκε με Ν. 3306/2005 ΦΕΚ 18Α/27.1.2005, σε ισχύ από 14/2/2005)
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας στους τομείς Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Προστασίας και Αγοράς Εργασίας (Κισινάου, 29.3.2004, Ν.3309/2005 ΦΕΚ26Α/2005, σε ισχύ από 01.03.2005)
 - Πρωτόκολλο Συνόδου Μικτής Ελληνο-Μολδαβικής Επιτροπής Διεθνών Οδικών Μεταφορών (Κισινάου, 25.11.2003, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία Οικονομικής Επιστημονικής και Τεχνικής Συνεργασίας στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων (Αθήνα, 1.11.1999, σε ισχύ από 25.01.2001)
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ ΥΠΕΞ Ελλάδος και Μολδαβίας (Αθήνα, 1.11.1999)
 - Συμφωνία Συνεργασίας στον τομέα της Κτηνιατρικής (Αθήνα, 01.11.1999, κυρώθηκε με Ν.2849/2000 ΦΕΚ238Α/31.10.2000)
 - Συμφωνία Οικονομικής Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Αθήνα, 23.03.1998, σε ισχύ από 28.06.2001)
 - Συμφωνία Αμοιβαίας Προστασίας των Επενδύσεων (Αθήνα, 23.03.1998, σε ισχύ από 27.02.2000)
 - Πρωτόκολλο Συνόδου Μικτής Ελληνο-Μολδαβικής Επιτροπής Διεθνών Οδικών Μεταφορών (Κισινάου, 03.04.1996, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία για τις Οδικές Μεταφορές (13.11.1992), η οποία κυρώθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο (ΦΕΚ 235/14.11.1995) και ισχύει από 06.01.1996.
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας ΕΒΕ Αθηνών και ΕΒΕ Μολδαβίας (Κισινάου, 29.3.2004, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Πρωτόκολλο Συνεργασίας ΟΠΕ και Μολδαβικού Οργανισμού Εξωτερικού Εμπορίου (30.3.2004, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Συμφωνία Συνεργασίας ΕΛΟΤ και Υπηρεσίας Τυποποίησης και Μετρολογίας Μολδαβίας (Αθήνα, 29.11.2007, σε ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής)
 - Πρωτόκολλο της 2^{ης} Συνόδου της Μεικτής Διπλωματικής Επιτροπής Οικονομικής, Τεχνολογικής και Επιστημονικής Συνεργασίας Ελλάδος - Μολδαβίας (Κισινάου, 25 Νοεμβρίου 2011)

2. Διμερές εμπόριο αγαθών

Το διμερές εμπόριο μεταξύ Μολδαβίας και Ελλάδος κινείται σε χαμηλά επίπεδα. Αποτέλεσμα αυτού είναι ότι η γενική εικόνα του διμερούς εμπορίου μπορεί εύκολα να

επιηρεαστεί από τις συγκυρίες, με τις περιστασιακές αυξήσεις ή μειώσεις σε ορισμένα προϊόντα να έχουν τη δυνατότητα να μεταβάλλουν τον όγκο του διμερούς εμπορίου.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το 2005 αποτέλεσε το τέλος μιας πτωτικής τάσης στο ελληνο-μολδαβικό εμπόριο των προηγούμενων ετών. Έκτοτε, ο όγκος εμπορίου παρουσίασε μια σχετικά σταθερή ανάπτυξη έως το 2010. Το 2011 η πορεία αυτή ανεστράφη, τάση που συνεχίστηκε και το 2012 με μείωση του όγκου εμπορίου κατά -27,2% από το προηγούμενο έτος.

Για το 2012, το εμπορικό ισοζύγιο παρέμεινε πλεονασματικό για την Ελλάδα και διευρύνθηκε κατά 7,1%, αύξηση που, όμως, δεν κατάφερε να αντισταθμίσει τη σοβαρή μεταβολή από τα €44 εκατ. του 2010 στα €16 εκατ. του 2011.

Οι ελληνικές εξαγωγές του 2012 στη Μολδαβία μειώθηκαν από το 2011 κατά -20% (ήτοι μια διαφορά περί τα €8 εκατ.) και οι ελληνικές εισαγωγές από τη Μολδαβία κατά -39,7% (ήτοι περί τα €9 εκατ.).

Διμερές εμπόριο Ελλάδος - Μολδαβίας 2005-2012 (σε χιλ. €)

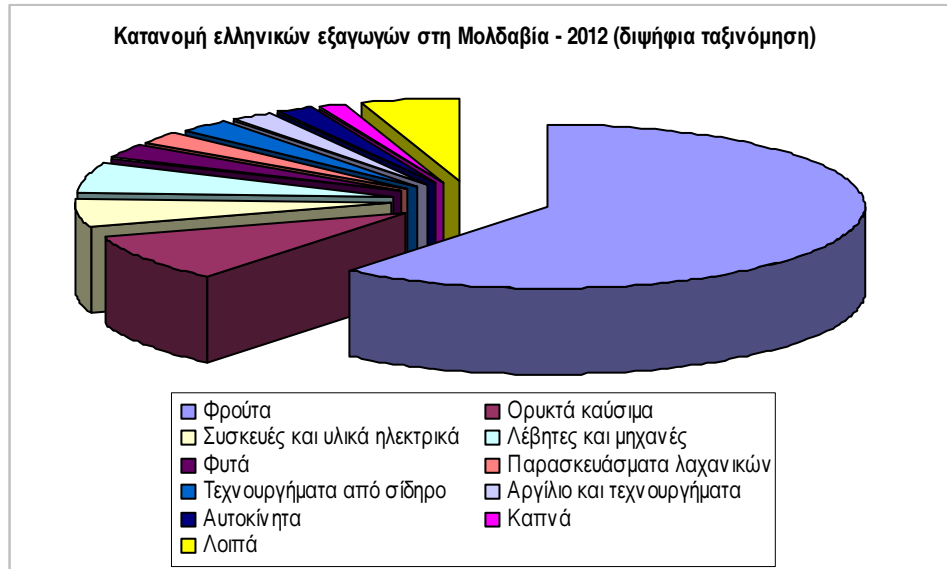
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Μεταβολή (%) 2011/2012
Εξαγωγές προς Μολδαβία	6.648	14.227	14.362	13.808	36.250	62.658	38.548	30.848	-20,0
Εισαγωγές από Μολδαβία	4.510	12.200	16.547	11.884	15.401	18.599	22.306	13.456	-39,7
Εμπορικό Ισοζύγιο	2.138	2.027	-2.185	1.924	20.849	44.059	16.242	17.392	7,1
Όγκος Εμπορίου	11.157	26.427	30.909	25.692	51.651	81.257	60.854	44.304	-27,2

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2.1. Ελληνικές εξαγωγές αγαθών

Είναι προφανές από το παρακάτω γράφημα ότι οι ελληνικές εξαγωγές στη Μολδαβία συνέχισαν να κινούνται σε ένα πλαίσιο χαμηλής διαφοροποίησης, καθώς μόλις τέσσερις

διψήφιες δασμολογικές κλάσεις κάλυψαν το 82% του συνόλου των εξαγωγών και οι δέκα πρώτες διψήφιες δασμολογικές κλάσεις σχεδόν το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών του 2012, με τις υπόλοιπες να καλύπτουν μόλις το 5%.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Ενώ το 2011 τα ορυκτά καύσιμα έπαιξαν ένα σημαντικότατο ρόλο στις ελληνικές εξαγωγές στη Μολδαβία, καλύπτοντας το 46% του συνόλου, το 2012 περιορίστηκαν μόλις σε 9,4%, σημειώνοντας μείωση -83,8%, η οποία σε νομισματικούς όρους (€14.976.049) καλύπτει σχεδόν δύο φορές τη μείωση του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς τη Μολδαβία (€7.700.468). Παρά το γεγονός αυτό, οι εξαγωγές της κατηγορίας "27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών" (κυρίως πετρέλαιο εσωτερικής καύσης / gas oil) παρέμειναν στη δεύτερη θέση των ελληνικών εξαγωγών στη Μολδαβία.

Την πρώτη θέση στις ελληνικές εξαγωγές προς τη Μολδαβία για το 2012 κατέλαβε η κατηγορία "08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών" σημειώνοντας μια εντυπωσιακή αύξηση κατά 43,2% από το προηγούμενο έτος και καλύπτοντας 60,74% του συνόλου των εξαγωγών. Τα φρούτα που σημείωσαν τις μεγαλύτερες εξαγωγές στη Μολδαβία ήταν τα ροδάκινα (περίπου 22% του συνόλου των εξαγωγών), τα ακτινίδια (11%), οι φράουλες (10%), τα κεράσια (6%), τα μανταρινία (5%) και σε μικρότερες ποσότητες βερικοκα, πορτοκάλια, μήλα, δαμάσκηνα κ.α.

Μετά τα ορυκτά καύσιμα, έπεται, στην τρίτη θέση, η κατηγορία "85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους", η οποία αφορά κυρίως εξαγωγές κεραιών και ανακλαστήρων κεραιών, με μια σημαντική μείωση της τάξης του -37% και συμμετοχή στις εξαγωγές με 5,8%, και στην τέταρτη θέση η κατηγορία "84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις" η οποία αφορά κυρίως σε ηλεκτρικούς ανεγκυστήρες και ανταλλακτικά τους, σημειώνοντας υψηλή αύξηση, της τάξης 103,4%.

Αξιοσημείωτη είναι, επίσης, η αύξηση στις εξαγωγές των ζωντανών φυτών και προϊόντων ανθοκομίας (714%) (δέντρα με βρώσιμους καρπούς), των τεχνουργημάτων από σίδηρο (218,6%) (πλάκες - διαφράγματα από λαμαρίνες, σωλήνες, ελατήρια) και των οχημάτων (179%)

(μεταχειρισμένα αυτοκίνητα).

α/α	Κύρια εξαγόμενα προϊόντα προς Μολδαβία από Ελλάδα	Αξία σε €	Μεταβολή από 2011 (%)	% επί του συνόλου
	Σύνολο εξαγωγών – 2012	30.847.765	-20,0	100,00
1.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	18.735.445	43,2	60,74
2.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	2.900.266	-83,8	9,40
3.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	1.787.231	-37,1	5,79
4.	84 - Πυρηνικοί αντ/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	1.779.025	103,4	5,77
5.	06 - Φυτά ζωντανά και προϊόντα ανθοκομίας	823.337	714,4	2,67
6.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων	801.070	-4,7	2,60
7.	73 - Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	730.434	218,6	2,37
8.	76 - Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο (αλουμίνιο)	709.928	11,9	2,30
9.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	646.277	179,0	2,10
10.	24 - Καπνά και βιομηχανοποιημένα υποκατάστατα καπνού	365.063	84,6	1,18
11.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές	338.370	239,5	1,10
12.	89 - Θαλάσσια και ποτάμια ναυσιπλοΐα	226.150		0,73
13.	32 - Δειπικά και βαφικά εκχυλίσματα. Χρωστικά, βερνίκια, στόκοι, μελάνια	189.510	-34,5	0,61
14.	07 - Λαχανικά, φυτά, ρίζες και κόνδυλοι, βρώσιμα	124.837	-7,2	0,40
15.	25 - Αλάτι. Θείο. Γαίες και πέτρες. Γύψος, ασβέστης και τσιμέντα	116.845	259,4	0,38
16.	15 - Λίπη και λάδια ζωικά ή φυτικά και προϊόντα της διάσπασης αυτών	100.398	129,8	0,33
17.	68 - Τεχνουργήματα από πέτρες, γύψο, τσιμέντο κλπ.	67.780	-80,0	0,22
18.	95 - Παιγνίδια, είδη διασκέδασης η αθλητισμού	65.314	107,7	0,21
19.	94 - Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά, είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια	57.516	-41,7	0,19
20.	19 - Παρασκευάσματα με δημητριακά	57.152	176,3	0,19
	Λοιπά	225.817		0,73

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πέραν των όσων ήδη εξάγονται στη Μολδαβία, οι ελληνικές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να διερευνήσουν τις προοπτικές εξαγωγών σε τυποποιημένα τρόφιμα, καταναλωτικά προϊόντα, όπως είδη προσωπικής υγιεινής και καλλωπισμού, είδη ένδυσης, είδη οικιακής χρήσης, κλπ. ανταλλακτικά και μέρη μηχανών και συσκευών, φαρμακευτικά προϊόντα καθώς και δομικά υλικά. Δεδομένης της οικονομικής κατάστασης της Μολδαβίας, είναι ευνόητο ότι όσο ανταγωνιστικότερες είναι οι τιμές τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας έχει ένα προϊόν στην αγορά.

2.2. Ελληνικές εισαγωγές αγαθών

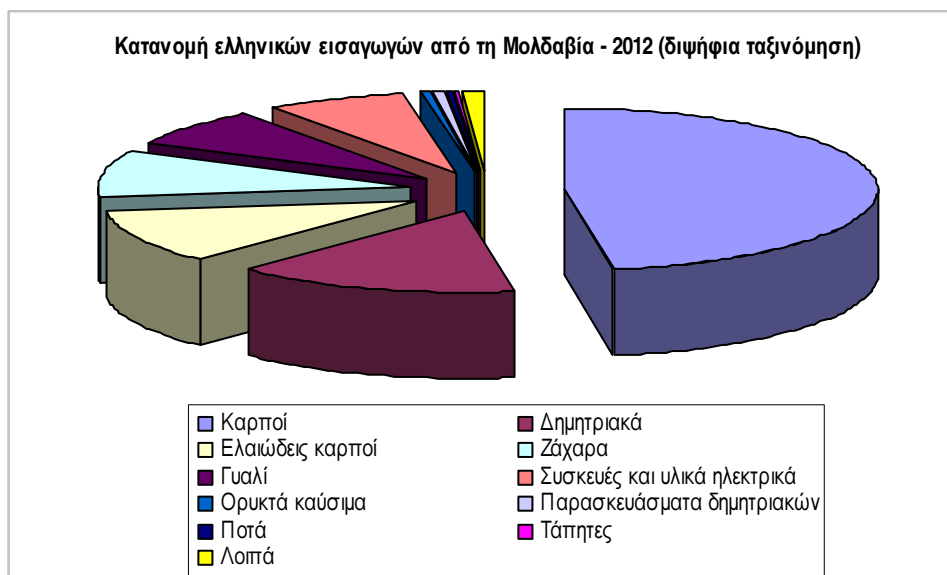
Όσον αφορά στις ελληνικές εισαγωγές από τη Μολδαβία, τα "φρούτα και καρποί" (σχεδόν αποκλειστικά, καρύδια) που καλύπτουν σχεδόν το μισό των εισαγωγών (47,51%) σημείωσαν μικρή μείωση (-11,7%). Τα δημητριακά (κυρίως καλαμπόκι) σημείωσαν σημαντική μείωση (-71,3%, συμμετοχή: 14,8%) όπως και οι ελαιώδεις καρποί και σπέρματα (κυρίως κουκιά σόγιας) (-70,3%, συμμετοχή: 10,6%). Σημαντικότερη αύξηση σημείωσαν τα ζάχαρα και ζαχαρώδη παρασκευάσματα (άσπρη ζάχαρη) (6.868%, συμμετοχή: 9,46%), ενώ το γυαλί (φιάλες) σημείωσε μείωση της τάξης του -11,6%.

α/α	Κύρια εισαγόμενα προϊόντα από Μολδαβία στην Ελλάδα	Αξία σε €	Μεταβολή από 2011 (%)	% επί του συνόλου
	Σύνολο εισαγωγών – 2012	13.455.737	-39,7	100,00
1.	08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα, φλούδες εσπεριδοειδών ή πεπονιών	6.392.677	-11,7	47,51
2.	10 - Δημητριακά	1.991.907	-71,3	14,80

3.	12 - Σπέρματα και καρποί ελαιώδεις	1.427.993	-70,3	10,61
4.	17 - Ζάχαρα και ζαχαρώδη παρασκευάσματα	1.273.467	6.868,0	9,46
5.	70 - Γυαλί και τεχνουργήματα από γυαλί	1.028.106	-11,6	7,64
6.	85 - Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά και τα μέρη τους	962.029	15,9	7,15
7.	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	94.007	-*	0,70
8.	19 - Παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά	71.775	-19,3	0,53
9.	22 - Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξίδι	37.258	-68,0	0,28
10.	57 - Τάπητες και επενδ. δαπέδου από υφαντ. ύλες	36.511	-*	0,27
11.	48 - Χαρτί και χαρτόνια. τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι	32.203	49,4	0,24
12.	40 - Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	29.343	-70,3	0,22
13.	20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων	13.000	-38,4	0,10
14.	84 - Πυρηνικοί αντί/ρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχ. επινοήσεις	11.009	5,3	0,08
15.	87 - Αυτοκίνητα οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα και άλλα οχήματα	10.379	-*	0,08
16.	39 - Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα από αυτές τις ύλες	9.816	-63,4	0,07
17.	94 - Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά. είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια	8.800	-*	0,07
18.	18 - Κακάο και παρασκευάσματα αυτού	8.400	-18,2	0,06
19.	38 - Διάφορα προϊόντα των χημικών βιομηχανιών	6.535	-76,4	0,05
20.	44 - Ξυλεία, ξυλοκάρβουνα και τεχνουργήματα από ξύλο	4.800	-15,8	0,04
	Λοιπά	5.722	0,04	

*: Νέες εισαγωγές. Δεν υπάρχουν τιμές του 2010 για σύγκριση
 Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από το παρακάτω γράφημα καθίσταται προφανές ότι ουσιαστικά οι μολδαβικές εισαγωγές στην Ελλάδα για το 2012 αφορούσαν στους καρπούς, τα δημητριακά, τους ελαιώδεις καρπούς, τα ζάχαρα και τις συσκευές και υλικά ηλεκτρικά, ήτοι στις έξι πρώτες κατηγορίες, καθώς αυτές οι εισαγωγές κάλυψαν το 97,8% του συνόλου.

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

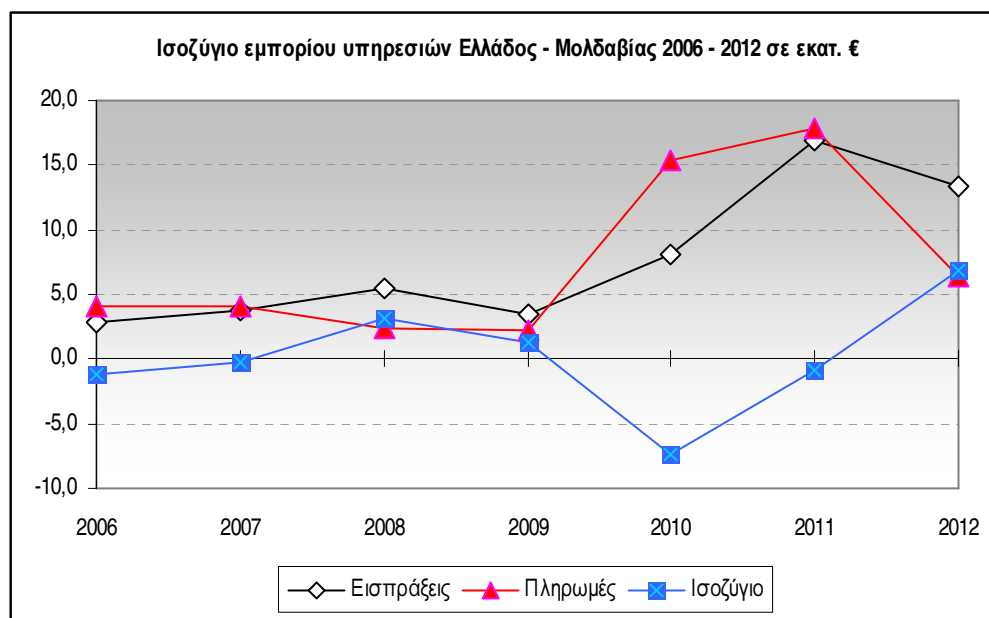
3. Διμερές εμπόριο υπηρεσιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το διμερές εμπόριο υπηρεσιών μεταξύ Ελλάδος και Μολδαβίας βρισκόταν για την περίοδο 2006-2009 σε χαμηλά επίπεδα τροφοδοτούμενο μόνο από τις υπηρεσίες εκτός μεταφορών και ταξιδιών. Μόλις το 2010 εμφανίστηκαν υπηρεσίες ταξιδιών, ενώ το 2011 εμφανίστηκαν και οι υπηρεσίες μεταφορών.

Το 2012, οι εισπράξεις από τη Μολδαβία παρά τη μείωση τους (-21,3%) ήταν επαρκείς για να δημιουργήσουν το πρώτο πλεόνασμα της τριετίας υπέρ της Ελλάδος και το μεγαλύτερο στην εξαετία (€6,9 εκατ.) καθώς οι πληρωμές προς τη Μολδαβία σημείωσαν πολύ μεγαλύτερη μείωση, ήτοι -64%.

Μολδαβία - Ισοζύγιο Υπηρεσιών σε εκατ. ευρώ								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Μεταβολή (%) 2011/2012
Εισπράξεις	2,8	3,8	5,4	3,5	8,1	16,90	13,30	-21,3
Ταξίδια	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	11,40	7,10	-37,7
Μεταφορές	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,20	3,00	36,4
Λοιπές Υπηρεσίες	2,8	3,8	5,4	3,5	5,2	3,30	3,20	-3,0
Πληρωμές	4,0	4,1	2,3	2,2	15,4	17,80	6,40	-64,0
Ταξίδια	0,0	0,0	0,0	0,0	12,7	14,10	4,00	-71,6
Μεταφορές	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,50	1,20	-52,0
Λοιπές Υπηρεσίες	4,0	4,1	2,3	2,2	2,7	1,20	1,20	0,0
Ισοζύγιο	-1,2	-0,3	3,1	1,3	-7,3	-0,90	6,90	
Ταξίδια	0,0	0,0	0,0	0,0	-9,8	-2,70	3,10	
Μεταφορές	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,30	1,80	
Λοιπές Υπηρεσίες	-1,2	-0,3	3,1	1,3	2,5	2,10	2,00	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

4. Ελληνική επενδυτική παρουσία

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας², το σύνολο των επενδύσεων που είχε εισέλθει από την Ελλάδα στη Μολδαβία έως το τέλος του 2012 ανερχόταν σε περίπου USD 26,45 εκατ. Για το 2012, σύμφωνα με την ίδια υπηρεσία, εισήλθαν στη Μολδαβία ελληνικές επενδύσεις αξίας περίπου USD 5,4 εκατ (το 2011 σημειώθηκε μείωση USD 3 εκατ.).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Μολδαβίας, οι εγγεγραμμένες εταιρείες με ελληνικό κεφάλαιο στη Μολδαβία ανέρχονται σε 54, παρά ταύτα στο Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου έχουν γνωρίσει την παρουσία τους περί τις 15, οι οποίες δραστηριοποιούνται στη χώρα, κυρίως στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, τυχερών παιχνιδιών, λογισμικού, εμπορίου ξηρών καρπών, επικοινωνιών, εστίασης και δικτύων διανομής.

Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει η εταιρεία Intralot η οποία συμμετέχει με ποσοστό περίπου 80% στο εγχώριο Lotto και η Intracom, η οποία εκμεταλλεύεται το δίκτυο παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας μέσω εξωτερικών τηλεφώνων για δημόσια χρήση στο Κισινάου.

Σημειώνεται ότι στη Μολδαβία υπάρχει ιδιαίτερα αξιόλογο παραγωγικό δυναμικό και ότι, σε ορισμένους επιλεγμένους τομείς, θα μπορούσε η χώρα (κατόπιν επένδυσης σε εξοπλισμό και / ή τεχνολογία) να λειτουργήσει ως εφιαλτήριο για τις γειτονικές αγορές της Ουκρανίας και της Ρωσίας και των χωρών ΚΑΚ εν γένει.

Οι τομείς με προοπτικές επενδυτικής συνεργασίας είναι οι εξής: επεξεργασία αγροτικών προϊόντων, τροφίμων και γαλακτοκομικών, κλωστοϋφαντουργία, υλικά συσκευασίας, τραπεζικός τομέας, ταπητουργία, υαλουργία, υποδηματοποιία, επιπλοποιία, φαρμακευτικά προϊόντα, πληροφορική.

5. Επισημάνσεις και συστάσεις για τους ενδιαφερόμενους εξαγωγείς / επενδυτές

Η Μολδαβία είναι η φτωχότερη χώρα της Ευρώπης με πολύ περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα. Παρά ταύτα, σε αρκετούς κλάδους έχει ανάγκη εισαγωγών λόγω της περιορισμένης εσωτερικής παραγωγής και, συνεπώς, οι εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν να βρουν ευκαιρίες για εξαγωγές στη Μολδαβία. Από πλευράς μας σημειώνουμε τα εξής:

- Πληροφόρηση από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου

Το Γραφείο μας, πέραν της Ουκρανίας, έχει στην αρμοδιότητά του και τη Μολδαβία. Συνεπώς, μπορεί να παράσχει σε κάθε ενδιαφερόμενη εταιρεία που θα μας απευθύνει αίτημα για συγκεκριμένο προς εξαγωγή προϊόν, καταλόγους με εισαγωγείς / διανομείς του εν λόγω προϊόντος - με τους οποίους η εν λόγω εταιρεία θα έλθει σε απευθείας επαφή για να διερευνήσει δυνατότητες συνεργασίας - πληροφόρηση για δασμολογικά καθεστώτα, πληροφορίες για

² Η άντληση δεδομένων για τις ξένες άμεσες επενδύσεις παραμένει προβληματική στη Μολδαβία καθώς οι μείζονες οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την παρουσίαση αυτών των στοιχείων (Κεντρική Τράπεζα, Υπουργείο Οικονομίας, Στατιστική Υπηρεσία, ΜΙΕΡΟ) είτε δεν παρουσιάζουν έγκαιρα τα δεδομένα, είτε τα παρουσιάζουν με σημαντικότερες αποκλίσεις μεταξύ τους.

σχετικές με το προϊόν διεθνείς εκθέσεις αλλά και οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση μπορεί να ζητηθεί.

Το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου έχει τη δική του ιστοσελίδα (www.agora.mfa.gr/ua99) στην πύλη του Υπουργείου Εξωτερικών "Agora" (<http://www.agora.mfa.gr>) όπου και αναρτάται το μηνιαίο μας δελτίο στο οποίο περιέχεται πληροφόρηση και για τη Μολδαβία.

- Επικοινωνία / γλώσσα

Η εμπειρία του Γραφείου μας έχει δείξει ότι οποιαδήποτε επιχειρηματική επαφή με μολδαβική εταιρεία σκόπιμο είναι να γίνεται (κυρίως) στη ρουμανική ή (δευτερευόντως) στη ρωσική γλώσσα, καθώς η αγγλική δεν ομιλείται ευρέως και, σε κάθε περίπτωση - όπως έχει διαπιστωθεί επανειλημμένως - μια επιστολή σε μια από τις ομιλούμενες γλώσσες θα έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να εξεταστεί και να απαντηθεί.

Το ίδιο ισχύει και για την προσωπική παρουσία σε επισκέψεις ή εκθέσεις. Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να συνοδεύονται από διερμηνείς για την καλύτερη δυνατή συνεννόηση - εκτός φυσικά αν ομιλούν οι ίδιοι μία από τις δύο γλώσσες.

- Προσωπική επαφή

Σε κάθε περίπτωση ενθαρρύνονται οι προσωπικές επισκέψεις και επαφές των Ελλήνων με τους Μολδαβούς επιχειρηματίες από τους οποίους θα αναζητήσουν συνεργασία. Πέραν της προσωπικής επαφής, που είναι πάντα επιθυμητή και εκτιμάται στους μολδαβικούς επιχειρηματικούς κύκλους, τοιουτοτρόπως δίνεται η ευκαιρία στον Έλληνα επιχειρηματία να ελέγξει τις εγκαταστάσεις και γενικότερα τη λειτουργία της μολδαβικής εταιρείας εκ του σύνεγγυς καθώς και να αποκτήσει εικόνα της τοπικής αγοράς, του ανταγωνισμού, των δικτύων διανομής κ.α. τα οποία μπορεί να είναι πολύ διαφορετικά από την εμπειρία που η ελληνική επιχείρηση έχει ως σήμερα. Για τους ίδιους λόγους προτείνεται και η συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις που διοργανώνονται στην Μολδαβία.

- Δικηγορικές υπηρεσίες

Οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις από την Ελλάδα που ενδιαφέρονται για επενδύσεις ή μια πιο διευρυμένη συνεργασία, πέραν των απλών εξαγωγών, με Μολδαβούς επιχειρηματίες, καλό θα είναι να έρθουν σε επαφή με δικηγορικό γραφείο το οποίο θα συμβουλευτούν ή το οποίο θα τους εκπροσωπήσει σε οποιαδήποτε διαδικασία με το Δημόσιο.

- Διαφθορά / Γραφειοκρατία

Η γραφειοκρατία συνεχίζει να λειτουργεί στη Μολδαβία με τρόπο ο οποίος δεν είναι βοηθητικός προς τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις, κατά συνέπεια, η διαφθορά βρίσκει εύφορο έδαφος για επέκταση στο δημόσιο αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως υπό τη μορφή διευκολύνσεων ή (ταχύτερης) επίλυσης προβλημάτων.

- Τρόποι πληρωμής

Για επιχειρηματικές επαφές, τουλάχιστον σε πρώτο στάδιο, θα πρέπει να προτιμάται πάντα η προπληρωμή.

- Πνευματική ιδιοκτησία

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας δεν προστατεύονται επαρκώς και οι εταιρείες που εμπορεύονται προϊόντα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στη μολδαβική αγορά.

- Παράνομες υφαρπαγές τραπεζικών μετοχών

Το καλοκαίρι του 2011, μέτοχοι από τέσσερις μολδαβικές τράπεζες δέχθηκαν επιθέσεις υφαρπαγής μετοχών (raider attacks) με χρήση πλαστών εγγράφων. Το γεγονός αυτό δημιούργησε σημαντικές ανησυχίες και προβλήματα στο επιχειρηματικό και επενδυτικό κλίμα και υπογράμμισε τις σοβαρές αδυναμίες στο δικαστικό σύστημα και τους κανόνες και την επίβλεψη στο τραπεζικό σύστημα.

6. Συμπεράσματα

Η πορεία της Μολδαβίας κατά την τελευταία τριετία αποδεικνύει ότι η χώρα είναι ιδιαίτερα τρωτή σε εξωτερικούς και εσωτερικούς παράγοντες. Μετά την σχετικά γρήγορη ανάκαμψή της από τη χρηματοοικονομική κρίση και μια διετία υψηλής ανάπτυξης, η ξηρασία του 2012 προκάλεσε την κατάρρευση της αγροτικής παραγωγής και έφερε τη χώρα σε ύφεση μετά την υψηλή ανάπτυξη που προηγήθηκε. Σημειώνεται επίσης ότι η Μολδαβία παραμένει η φτωχότερη χώρα της Ευρώπης, υποστηριζόμενη, εν πολλοίς, από τα εμβάσματα από το εξωτερικό, και ότι ο μικρός της πληθυσμός έχει, κατά μέσο όρο, ιδιαίτερα περιορισμένο διαθέσιμο εισόδημα.

Παρά ταύτα, οι ενδιαφερόμενες εταιρείες μπορούν να διερευνήσουν την αγορά για εξαγωγές στη Μολδαβία κυρίως στους τομείς που περιγράφονται στο κεφ. Β.2.1. και το Γραφείο μας είναι στη διάθεση οποιουδήποτε ενδιαφερομένου για την παροχή κάθε συνδρομής και πληροφόρησης που μπορεί να προσφέρει όσον αφορά στην αγορά της Μολδαβίας.

Γραφείο Ο.Ε.Υ. Κιέβου

Διεύθυνση: 10 Panfilovtsiv St. Kyiv 01901

Τηλέφωνο: (+38044) 254 3750, 254 3763

Fax: (+38044) 254 5321

e-mail: ecocom-kiev@mfa.gr

Website: www.agora.mfa.gr/ua99

Προϊστάμενος: Αλέξανδρος Οικονόμου, Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α'